

"DOSTLARI ANLATIYOR"
TEOMAN ÖZTÜRK

11 Temmuz 2021

Bu kitap, 11 Tem 2021 tarihinde TMMOB tarafından düzenlenen Dostları Anlatıyor "Teoman Öztürk" etkinliğinin kitabı olarak hazırlanmıştır. Etkinliği izlemek için TMMOB Youtube sayfasını ziyaret edebilirsiniz.

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ

Kocatepe Mahallesi Selanik Caddesi No:19/1 06650 Çankaya/ANKARA

Tel: (312) 418 12 75 · Faks: (312) 417 48 24

www.tmmob.org.tr · tmmob@tmmob.org.tr

facebook.com/tmmob1954 · twitter.com/TMMOB1954

ISBN

978-605-01-1534-5

BASKI

Azde Ajans Basım Yayın Dağıtım Tasarım Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi

Kocatepe Mahallesi Hatay Sokak No:20/2 ANKARA

Tel: 0545 376 21 22 · Sertifika No: 40800

BASKI TARİHİ

Ağustos 2022

İÇİNDEKİLER

EMİN KORAMAZ.....	7
ELİF ÖZTÜRK.....	11
YAVUZ ÖNEN.....	15
BÜLENT TANIK.....	19
KAYA GÜVENÇ.....	23
MEHMET SOĞANCI.....	27
OĞUZ TÜRKYILMAZ.....	31
ALİ AÇAN.....	35
ARİF MERDOL.....	39

NEDİM BÜLENT DAMAR.....	45
HASAN AKSUNGUR.....	47
GÜVEN BİRKAN.....	51
HÜSEYİN YEŞİL.....	55
HİKMET TÜMER.....	57
İSMET RIZA ÇEBİ.....	61
MEHMET ÖNDER KÜÇÜKKARAGÖZ.....	63
METİN TÜTÜN.....	67
MURAT GÜLTEKİNGİL.....	69
MURAT GÜMRÜKÇÜOĞLU.....	71
MUSTAFA GÜZEL.....	73
MUSTAFA ERDEMLİ.....	75
ORHAN ÖRÜCÜ.....	79
SELÇUK ESEN.....	81
TAYFUN MATER.....	85
UĞUR AYKEN.....	87

TEŞEKKÜR...

Elinizdeki bu çalışma ile dostları TMMOB'nin unutulmaz Başkanı Teoman ztürk'ü anlatırken dönemin tanıklıklarını, ülkenin içinde bulunduğu atmosferi ve dost sohbetlerini bizlerle paylaştılar. Bu önemli tanıklık belgesini sizlere ulaŐtırmaktan kıvanç duyuyoruz.

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'nin toplumcu çizgisinin, emeğin yanındaki ikirciksiz tutumunun yaratılmasının mimarı olan Sevgili Başkanımız Teoman ztürk'ün aramızdan ayrılışının 27. yılında, küresel salgın koşulları nedeniyle evrimii olarak gerçekleŐtirdiĐimiz bu etkinlikte sorumluluk üstlenen, TMMOB'nin her yaŐtan ve her meslekten kadrolarına teŐekkürü bir borç biliriz.

Emin KORAMAZ
TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı

EMİN KORAMAZ

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı

Teoman Öztürk'ün Değerli Dostları, Değerli Arkadaşlar,

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği adına hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum. TMMOB'nin ilerici, yurtsever, toplumcu değerlerinin yaratılmasında büyük payı olan, ismi TMMOB tarihi ile özdeşleşen Teoman Öztürk'ü anmak için bir aradayız.

Teoman Abi'nin ölümünün üzerinden 27 yıl geçti, TMMOB başkanlığını bırakmasının üzerinden ise tam 41 yıl geçti. Aradan geçen bunca zamana rağmen Teoman Abi'nin ne bizlerin kişisel hayatları değerler eksildi, ne de TMMOB'nin örgütsel hayatında bıraktığı izler ortadan kalktı.

Aradan geçen bunca zamanda değişen yegane şey, ona olan özlemimizin her geçen süre daha da büyümesi oldu.

Sevgili Arkadaşlar,

Pek çoğunuz Teoman Öztürk'ü çok yakından tanıyorsunuz. Ama ben hem kayıtlara geçmesi açısından, hem de yayını takip eden genç meslektaşlarımız için Teoman Öztürk'ün hayatının önemli anlarını kısaca hatırlatmak isterim.

Teoman Öztürk 1940 yılında Kars'ta doğan Teoman Öztürk, ilköğretim müfettişi olan babasının işi nedeniyle ilkokuldan üniversiteye kadar nerdeyse hemen her yıl farklı bir ilde öğrenim görüyor.

1958 yılında girdiği İTÜ Mimarlık Fakültesinden 1963 yılında mezun oluyor ve aynı yıl Mimarlar Odasına üye oluyor.

1970'li yılların başına kadar İstanbul, Artvin ve Ankara'da şantiyelerde ve bürolarda çalışıyor.

Bildiğiniz gibi 1970'li yılların başından itibaren ilerici, devrimci, yurtsever mühendis, mimar ve şehir plancıları şubelerden başlayarak TMMOB örgütlülükleri içerisinde aktif olarak görev almaya başlıyorlar.

1960'lı yılların ikinci yarısından itibaren yükselen öğrenci hareketi içinde yetişen ilerici-devrimci mühendis ve mimarların Oda yönetimlerine gelmesi TMMOB'nin kaderi açısından dönüm noktası oluyor.

Artık mühendis ve mimarlar, çalışanların ve toplumun diğer kesimlerinin üstünde yer alan bir zümre değil, toplumsal muhalefetin ayrılmaz bir parçası olarak görülmeye başlanıyor.

Bu yönelimin öncü odalarından birisi Mimarlar Odası oluyor ve Teoman Öztürk de 1972-1973 yıllarında Mimarlar Odası 2. Başkanı olarak görev alıyor.

Bu dönem odalarda devrimci bir sıçrayış yaşanırken, 12 Mart Muhtırası gerekçesiyle yapılmayan Genel Kurullar nedeniyle bu dönüşüm TMMOB yönetimine aynı şekilde yansımıyor.

Üstelik daha da kötü bir gelişme oluyor ve Meclis'te görüşülen bir yasa ile TMMOB'ye üyelik zorunlu olmaktan çıkarılarak, TMMOB işlevsiz kılınmak isteniyor.

1970'li yıllardan itibaren Odalarda yönetimlere gelen ilerici-devrimci kadroların en önemli gündemi, bu yasanın engellenerek, TMMOB'nin bir anlamda kurtarılması mücadelesi oluyor. O dönemde hem kamuoyunda, hem meclis ve senatoda büyük bir seferberlik yürütülüyor.

Bu büyük seferberlik sonucunda TMMOB'ye üyeliği mecburi olmaktan çıkaran yasa değişikliği, Millet Meclisi'nde kabul edilse de Cumhuriyet Senatosu'ndan geri çekilerek TMMOB'nin kaderi adeta yeni baştan çiziliyor.

Yasanın Senato'da görüşüldüğü gün gerçekleştirilen TMMOB'nin 18. Genel Kurulu, Teoman Öztürk'ün de TMMOB yönetimine seçildiği genel kurul oluyor. Bir anlamda ölümden kurtardıkları TMMOB'yi yeni değerler etrafında yeniden kurma görevi de Teoman Öztürk ve arkadaşlarının eline veriliyor.

Böylelikle birkaç yıl öncesine kadar fiilen işlevsiz konumda olan TMMOB, adeta yeniden kurularak, ülkedeki mühendis ve mimar hareketinin en güçlü mücadele aracı haline dönüşüyor.

Teoman Öztürk ve arkadaşlarının TMMOB yönetimine gelmesiyle başlayan süreçte, sadece mücadele anlayışının dönüşümü açısından değil, kurumsal kimliğinin oluşumu açısından da önemli adımlar atılıyor.

Daha önceki yıllarda adeta kanlı-bıçaklı durumda olunan Odalarla işbirliğinin geliştirilerek TMMOB bütünselliğini sağlanması bu kurumsallaşmanın en önemli adımlarından birisi oluyor.

Birlik Haberleri ve TMMOB Bülteni adıyla yayın faaliyetlerinin başlamasıyla beraber ülke ve üye sorunlarına ilişkin görüşler hızla kamuoyuyla ve üyelerle paylaşılıyor.

Yine aynı dönemde illerde bulunan oda şubelerinin faaliyetlerinin ortaklaştırılması için İl Koordinasyon Kurullarının oluşturuluyor.

Özellikle Kamuda bulunan büyük işletmelerde ve işyerlerinde kurulan komiteler aracılığıyla örgütlenme faaliyetlerinin yaygınlaştırılması ile üye ilişkileri ve örgüt hayatı demokratik bir yapıya sahip hale getiriliyor.

Enerjiden ulaşım, sanayileşmeden tarıma kadar pek çok alanda ülkenin temel sorunlarına ilişkin kongre ve kurultaylar toplanılarak odalarımızda oluşturulan fikirler halkın çıkarı için sunuluyor.

Ülkedeki hayat pahalılığı, faşist baskı yasaları ve antidemokratik uygulamalar ilişkin ülke çapında mitingler örgütleniyor.

Teknik elemanların ekonomik-demokratik hakları, grevli toplu sözleşme talebi ve sendikalaşma mücadelesi için TMMOB bütünlüğü içerisinde çalışmalar yürütülüyor.

Ve elbette 29 Haziran 1979 uyarı eylemi ve 19 Eylül 1979 İş Bırakma eylemi gibi önemli eylemler düzenleniyor.

7 yıl gibi bir süre içinde hayata geçirilen bu kurumsal adımlar ve yapılan eylemler, sadece o 7 yılı değil, TMMOB'nin sonrasını da biçimlendiren kalıcı bir etki yaratıyor. Bu dönemde geliştirilen antiemperyalist, bağımsızlıkçı, ilerici, toplumcu, demokratik çizgi, TMMOB'nin değişmez değerleri, kutup yıldızı haline geliyor.

Sevgili Arkadaşlar,

Bildiğiniz gibi Teoman Öztürk 24 Mayıs 1980 tarihinde gerçekleştirilen TMMOB 25. Genel Kurulu'nda görevini bırakıyor. Veda konuşmasında TMMOB hakkında şu sözleri sarfediyor: "yıllarca süren çetin mücadelelerle, yönetimlerde sürekliliği sağlayan devrimci, demokrat, yurtsever yönetici kadroları; örgütüne güvenen, inanmış, bilinçli ve kararlı on binlerce mühendis ve mimarıyla, Türkiye'de emekçi halk kitleleri içinde adından güven ve sevgiyle bahsedilen TMMOB var artık".

Bugün hala halk kitleleri içinde adından güven ve sevgiyle bahsedilen bir TMMOB varsa bunun temellerini atan isimlerin en başında Teoman Öztürk geliyor.

Bildiğiniz gibi 12 Eylül Darbesi sonrasında Teoman Öztürk önce 19 Eylül Direnişi nedeniyle bir süre Ankara Merkez Kapalı Cezaevinde, ardından da içinde DİSK, TÖB-DER, Halkevleri, TTB, Barış Derneği gibi kuruluşların yer aldığı Demokratik Platform'da TMMOB adına yer alması nedeniyle de İstanbul Metris Cezaevinde tutuklu kalıyor. 146/3 maddesinden yargılandığı Demokratik Platform Davası'ndan 1983 yılında beraat ederek cezaevinden çıkıyor.

Sonrasında yeniden Karayollarından başlayarak hayatını kaybettiği döneme kadar farklı kurum ve şirketlerde çalışmaya devam ediyor. Ne yazık ki 11 Temmuz 1994 tarihinde hayata gözlerini yumuyor.

Bizler 27 yıldır her 11 Temmuz'da onu mezarı başında ve çeşitli etkinliklerle anmaya devam ediyoruz. Bundan çok daha önemlisi bizler 40 yıldır onun bıraktığı en büyük emanet olan "adından güven ve sevgiyle bahsedilen TMMOB"yi, onun inşa ettiği değerler ışığında geliştirerek büyültmeye devam ediyoruz.

Bunu sadece TMMOB yönetimleri olarak değil, işyeri temsilciliklerinden şubelere, İl Koordinasyon Kurullarından TMMOB kurullarına kadar her alanda binlerce arkadaşımızla birlikte yapıyoruz. Bu mücadeleyi asla bırakmayacağız. TMMOB'nin ilerici, devrimci, demokrat, yurtsever çizgisini kiskançlıkla korumaya devam edeceğiz.

Teoman abinin emanetini yaşatan, onun anısına ve mücadelesine sahip çıkan siz değerli dostlarına bir kez daha teşekkür ediyorum.

Yaşasın TMMOB Örgütlülüğü,

Yaşasın Mücadelemiz

ELİF ÖZTÜRK
*Makina Mühendisi,
Teoman Öztürk'ün Kızı*

Herkese merhaba. Ekranda görebildiklerimi sağlıklı gördüğüm için mutluyum. Tüm katılımcıları sevgi ve dostlukla selamlıyorum. Babamı anma etkinliklerinin 27. yılında bizleri yalnız bırakmadığınız için sizlere ve ayrıca etkinliği düzenleyen ve çizgiyi kararlılıkla sürdüren TMMOB'deki yönetici arkadaşlarımıza kendim ve ailem adına teşekkür ediyorum.

Bugüne kadar pek çok etkinlikte, duygusallığımı bastırmaya çalışarak babamı ve elimden geldiğince dönemi anlatmaya çaba harcadım. Çünkü bir derdimiz vardı. Babamı, TMMOB'yi, mücadeleyi doğru anlatmak ve gelecek kuşaklara aktarmak gerekiyordu. Bugün ben babamın öldüğü yaştayım. Benden sonra konuşacaklara baktığım zaman TMMOB'nin, mücadelenin ve dönemin çok daha iyi, çok daha doğru anlatılacağı gerçeğinden yola çıkarak, bu sefer sadece kendi duygu ve düşüncelerimi sizlerle paylaşma ayrıcalığı istiyorum.

Babamın en yakındığı konu bize bir şeyler bırakamayacağı duygusuydu. Ben size kitaplarımdan başka bir şey bırakamayacağım derdi hep. Ama bize, kardeşimle birlikte o babanın kızları olmanın gururunu, onurunu ve aynı zamanda sorumluluğunu bıraktı. Biz de o sorumluluğu yerine getirmeye çalıştık ve hala çalışıyoruz.

Duygularım deyince ayrılığı anlatmak istiyorum biraz. Hepimiz yaşamışızdır hayatımızda ayrılığı. Ayrılığın her türü çok zordur. Bazen fikir ayrılığı yaşarız, bazen mekân değişikliği ayrılık getirir, bazen kızarız, küseriz, sevgi azalır ayrılırız. Ama ayrılığın en zor olanı, en uzun olanı ölüm. Ölümle ilgili herkesin yaşanmışlıkları vardır. Ortak olarak sıkıntı duyduğumuz, yaşatmak zorunda olduğumuz ölümlerin yanında, çok yakınlarımızın ayrılığı da var elbette. Bizler gibi dokunmayı, göze bakmayı, sarılmayı, konuşmayı, fikir danışmayı ya da tartışmayı seven bir topluluk için ölüm, tarif edilemez, kabul edilemez bir ayrılık.

Fiziksel ayrılığı kabul edip, pes ettiğimiz an ise toprakla buluşma. Üstüne toprak attığımız an. O toprak yok mu o toprak, üzerinde yaşadığımız, oyunlar oynadığımız, sevdiğimiz, beslediğimiz toprak, düşman oluyor bir anda. Toprak atılmasın, toprak ayırmasın istiyorsunuz ama atılıyor işte.

Gözümüz, kalbimiz, aklımız kalıyor orada. Babam söylerdi hep. Ölmemez. Bitkileri besleyip, birlikte yeniden yeşerirsin. Yeniden büyürsün. Ben 27 senedir bugün de gittiğimiz ve babamla birlikte çok tanıdığımızın olduğu Karşıyakada, babamın yattığı yerdeki ağacın büyüklüğünde, babamın da katkısı olduğunu düşünür mutlu olurum.

Sonra, biliriz ki bu duygusallıktan kurtulmak gerekir. Ayrıldığımız bir yakınımız da olsa, bir mücadele arkadaşımız da olsa, yanı başımızda vurulan bir arkadaşımız da olsa yaşama dönmemiz gerektiğini biliriz. Elimizden geldiğince yaşatmak çabasına gireriz. Parklara, bahçelere, salonlara, kütüphanelere, yollara, sosyal tesislere veririz adlarını. Kitaplar yayımlarız. Söyleşiler, anma etkinlikleri düzenleriz. Yaşamak ve yaşatmak, anlamak ve doğru anlatmak zorunda olduğumuzu biliriz. Onları anlatmak, aynı zamanda dönemi ve mücadeleyi anlatmaktır. Anlatamadığımızda, ayrılığın acısı büyür, anlatamadığımızda, geleceğe aktaramadığımızda gerçekten öleceklerini biliriz. İşte bu duygular benim sürekli yaşadığım.

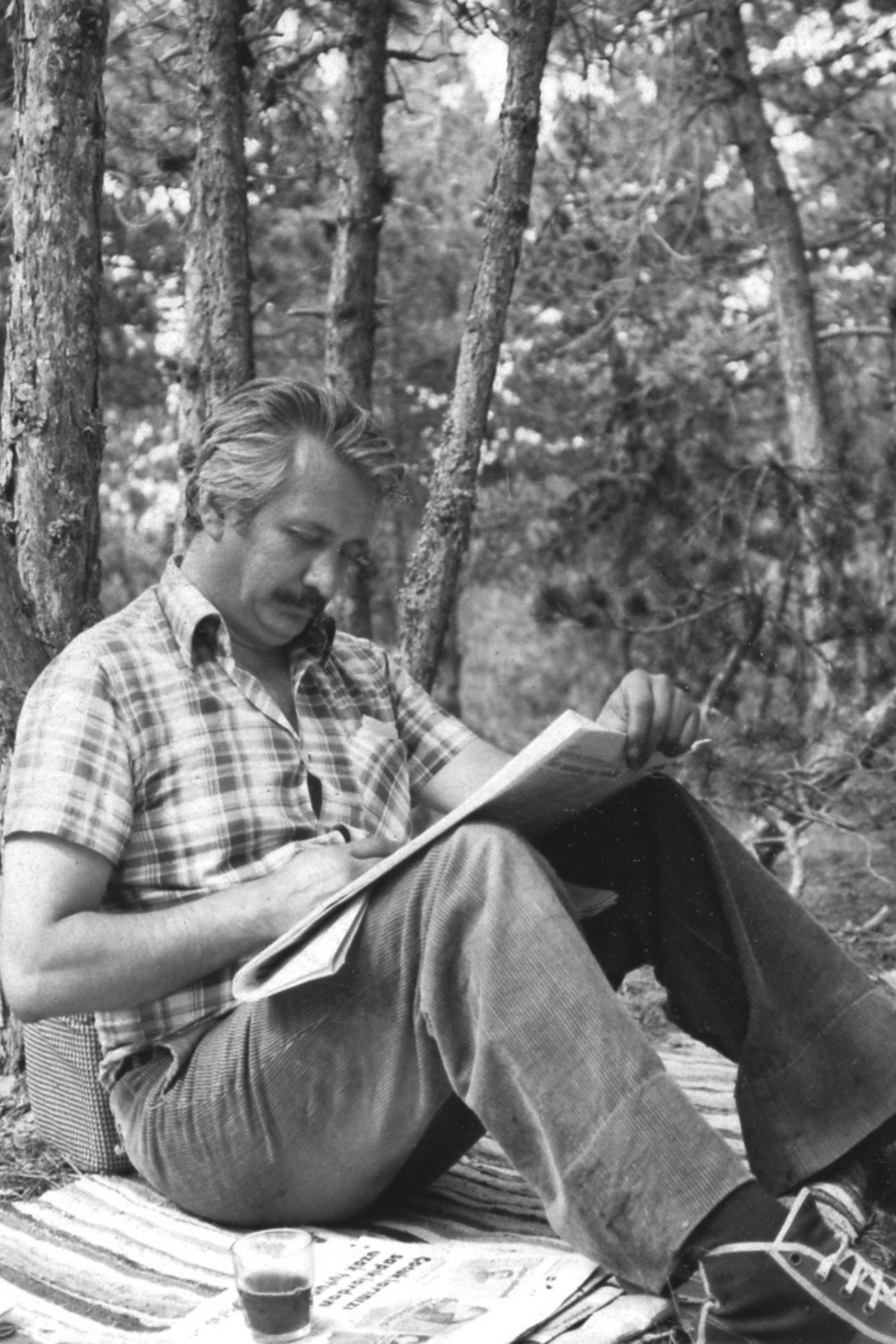
Babamla fiziksel olarak ayrılalı 27 sene oldu. Ve bugün ben babamın öldüğü yaştayım. Onu ailecek çok özlüyoruz. Biz sadece iyi bir babadan ayrılmadık çünkü. İyi bir dost, iyi bir arkadaş, iyi bir sırdaş, iyi bir yol göstericiden de ayrılmak zorunda kaldık. Ama babam, her zaman, her sıkıştığımızda, her danışmak istediğimizde, mutluluğumuzda ve üzüntümüzde, Aslı'nın da, benim de, annemin de yanı başımızda hala. Verdiği sorumluluklar hep

aklımızda. İyi insanlar, doğru insanlar olmaya, yapılanları doğru anlatmaya, kararlı olmaya, taraf olmaya, mücadelede yer almaya çalışıyoruz.

Her ne kadar bugün sadece duygularımı paylaşarak, babamın deyişle eksik yaptıysam da, benden sonra konuşacakların yaşça, yaşanmışlıkça bu eksikliği kat kat gidereceğine eminim.

Beni dinlediğiniz için teşekkür ediyorum.

Ve bu duygularla, hepinizi tekrar dostlukla selamlıyorum.

YAVUZ ÖNEN

Mimar

TMMOB 25. - 33., 34., 35. Dönem Yönetim Kurulu Başkanı

Bütün dostlara selam ve sevgiler sunuyorum. Konuşmamda iki konuya değineceğim. Teoman'ın meslek odalarına adım attığı döneme dair bir kısa hatırlatma yapmak yararlı olur diye düşünüyorum, önce bunu yapacağım. Sonra da Teoman'a dair bazı şeyler söyleyeceğim. Çünkü bu iki şey buluştu, bir buluşma var, bir dönemin şartları ile bir kimlik buluştu. Öyle bir deneme yapacağım.

Teoman Öztürk, sevgili Teoman, 68 devrimci kuşağının temsilcisi bir kimlik, devrimci bir dünya görüşüne sahip. Bu yanı çok önemli. Meslek odalarına 68'lerin Ağabeyi olarak dâhil olmuş biri. 70'lerde, Emin'in konuşmasında kısaca değindiği o mühendis-mimar kitlesinin sistemin bir parçası olmaktan çıkması süreci de çok önemli. Ben bu sürece kırılma diyorum. Yani yüksek bürokrasinin yönettiği meslek odaları ortamından, devrimci gençliğin odalara kaydolmasıyla, genç mühendislerin-mimarların yönetimindeki odalara geçiş bir kırılmayı temsil ediyor. Meslek Odaları sistemle bağını koparıyor, devletle bağını koparıyor ve esas olarak da kapitalist rejimle bağını koparıyor. Bu çok önemli bir kırılma anı.

İşte, Teoman'la Mimarlar Odası yönetiminde bu ortamda buluştuk. Ben, 1971-72, iki dönem Mimarlar Odası merkez yönetiminde buldum. O

zaman her yıl yapıyordu genel kurullar. Sekreter Üye görevini üstlendim. Teoman ilk dönem Onur Kurulu üyesiydi, ikinci dönem Merkez Yönetim Kuruluna girdi ve Genel Başkan Yardımcısı oldu. Şaban Ormanlar'ın Genel Başkanlığında üçümüzden bir Yürütme Kurulu oluşmuştu. İkinci seçimde, çok kısa, bir haftalık falan bir beraberliğim oldu Teoman'la, ondan sonra ben tutuklandım, yokluğum 2 yıldan fazla sürdü.

Yani 70'li yıllar böyle yıllar. Ama ben hep söylerim, devrimci hareketin bir başka adresi de var; Selanik Caddesi 19 numara, İnşaat Mühendisleri Odası Genel Merkezi. Teoman ile biz de o adrese çok gittik, çok toplantılara katıldık. Yani Mimarlar Odasından önce biz İnşaat Mühendisleri Odasında örgütlenme çalışmalarını başlattık diyebilirim.

Ben 1974'te aftan yararlanarak tahliye olduktan sonra, Teoman'la tekrar buluştuk. Teoman'ın TMMOB Başkanı olduğu dönemde 1974 yılında 1 yıl Genel Sekreter olarak görev yaptım. Bu, benim yaşamımda üretkenliğimin yüksek olduğu bir dönemdir. Teoman sayesinde demek zorundayım; çünkü o dönem Yönetim Kurulu bütünüyle o sürecin sahibi, ama doğrusunu isterseniz, Emin'in o saydığı adımlar çok kolay atılmadı. Örneğin işyeri temsilciliklerinin açılması meslek odaları tarafından pek öyle hoş karşılanan bir şey değildi. Hele hele Birlik Haberleri'nin onbeş günde bir ellibin kadar olan tüm odaların üyelerine tek tek gönderilmesi hadisesi öyle kolay kabul edilmedi. Yani bayağı söke söke ve Yönetim Kurulunda direnerek ve Teoman'ın desteğiyle ve ön açmasıyla gerçekleşti Birlik Haberleri.

Bu dönem, TMMOB örgütlülüğünün çok yüksek düzeylere çıktığı bir dönem; ama bir başka tarihi evreyle de buluştuk o dönemde. Türkiye tarihinde 1975-80 arası, bütün sol kesimlere, devrimcilere, sosyalistlere, komünistlere yönelik, devlet eliyle örgütlenmiş hain bir tuzağın kurulduğu bir dönem. 5 yıl boyunca devrimciler aydınlarımız hedef alınarak, nişan alınarak, kurşunlanarak, işyerlerinin önünde, evlerinin önünde katledildiler. Böylesi yoğun faşist saldırıların olduğu bir dönem 1973-80 dönemi, Teoman'ın 7 yıllık görev dönemi böyle bir dönem. Bunu bilmek lazım. Yani o dönemin tarihini, mutlak surette, tekrar, bütün ayrıntılarıyla ve 68 hareketiyle beraber bizim açıklığa kavuşturmamız lazım. Yani Teoman böyle bir zor dönemde görev yaptı.

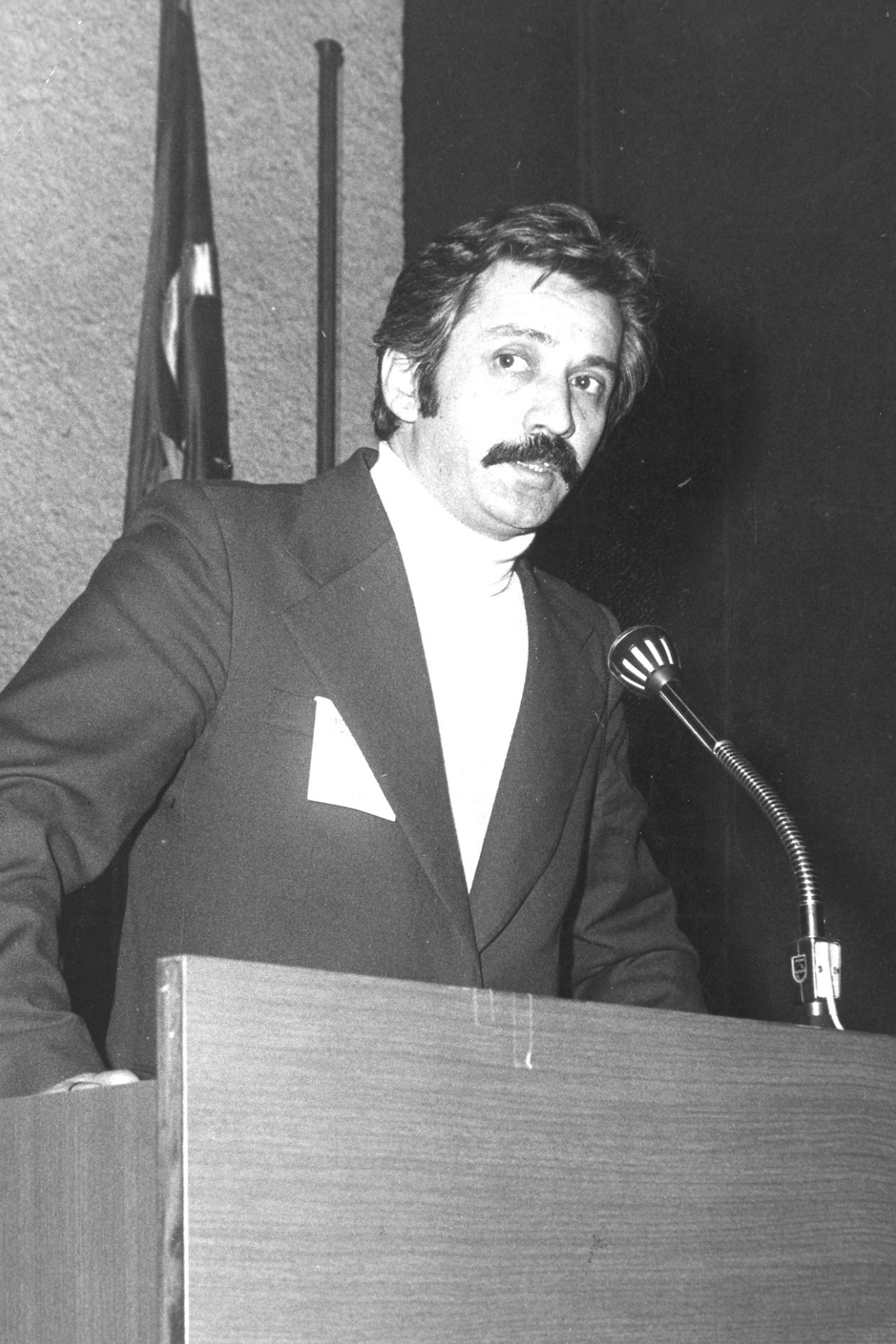
Böylesi faşist saldırılar döneminde çok sesli, demokratik bir ortamda, eleştirel platformların her zaman açık olduğu, demokratik bir işleyişe sahip bir

kurumu TMMOB'yi yönetmek müthiş bir yönetim kabiliyeti gerektiriyordu ve Teoman'da bu özellik vardı. Etkili görüntüsüyle- yakışıklılığıyla ve hitabet gücüyle, ikna gücüyle ve sabrıyla çalışkanlığıyla bu sıkıntılı dönem yönetebildi. Teoman'ın başarılı yönetici özelliğini vurgulamak istedim.

Biz bazı sözcükleri sıkça ifade ederiz, ama genç kesime şunu hatırlatmak isterim: Teoman'ın en önemli özelliklerinden biri de sosyalist kimliğidir. Teoman, TMMOB'deki bağımsızlık ve demokrasi mücadelesine konuşmalarında hep sosyalizm mücadelesini de eklerdi. Mesela ben hiç kullanmadım bu sosyalizm mücadelesi terimini; en yakın arkadaşı olmama rağmen, hep birlikte olmamıza rağmen. Ama Teoman bunu dile getirmiş bir önderlik kabiliyetine ve kimliğine sahipti. Onu da söylemiş olayım.

Teoman'la çok yakın dostluğum var, evlerimizde, içki masalarında çok beraber olduk, toplantılarda beraber olduk Ankara'nın Beynam Ormanları'nda yürüdük. Bir de Dost Çiftliği öykümüz var. Onu anlatayım. Akın Birdal ve Çetin Selçuk, iki ziraat mühendisi arkadaşımız yoldaşımız Ankara'da bir bakkal dükkânı açmışlardı. Çetin'i kaybettik bu yıl, onu da sevgiyle, saygıyla burada anmış olayım. Onların öncülüğünde, Ankara'da, Paris Caddesi'nde adı Dost Çiftliği olan bir bakkaliye dükkânı devralındı. Teoman, ben ve Rezzan aslında Akın ile Çetin'in attığı adıma destek olduk. Ama Akın hakkında açılan bir dava nedeniyle cezaevine girdi. Teoman bir başka becerisini gösterdi bize; 6-7 ay boyunca, belki daha uzun bir süre, o dükkânı yönetti. Paris Caddesi'ndeki o bakkaliye dükkânı bizim uğrak yerimizdi. Tektekçi bir meyhane havası da vardı doğrusu. Ekonomik sıkıntıların olduğu dönemde böyle bir adımımız da oldu. Bir de üçümüzün, Rezzan, ben ve Teoman'ın Sulu Han ve Sarı Kadı Camii'ni onarmak gibi ihale, şantiye işlerimiz de oldu.

Dostluğumun, yakınlığının olduğu bir kimlikten söz etmek doğrusu bana onur veriyor, keyif veriyor. Bu toplantıda kısa da olsa, dağınık da olsa bazı şeyler söylememe fırsat verdiği için TMMOB yönetimine ve sevgili Başkanımız Emin Koramaz'a ve sevgili Genel Sekreterimiz Dersim Gül'e çok teşekkür ediyorum. Hepinizi sevgiyle selamlıyorum.

BÜLENT TANIK

Şehir Plancısı

TMMOB 26.-27. Dönem Yönetim Kurulu Başkanı

Sevgili Yavuz Ağabey neredeyse benim söylemek istediğim her şeyi söyledi, ne ekleyeceğim bilmiyorum.

Elif'i her dinlediğimde, babasından bir parça, bir özellik hissediyorum. Yani onun başka bir bedende yaşadığı gibi bir şeye inanıyor olsam, böyle bir hisse kapılabilirim.

Teoman Ağabeyi nasıl tarif ederim diye düşündüğümde; siyasi dönemi, toplumsal gelişmeleri değerlendirince; onu TMMOB'nin kimliğini oluşturan, efsanevi TMMOB Başkanı diye tanırız. Hepimizin bildiği bu kimliğinin yanında; Teoman Öztürk'ü ben nasıl tanımlarım diye düşündüğümde aklıma gelen, iki zıt özelliği birlikte taşıdığıdır. Bu iki zıt özelliği şöyle tanımlayabilirim: Bir, siyaseten hayata bakışı müthiş derecede yüksek olan ve TMMOB, sol, devrimci mücadele ve siyasal temsiliyet söz konusu olduğunda, iddialı, yüksek bir insandı. Buna karşın da inanılmaz kalender bir insandı. Bakkal dükkânı örneğini Yavuz Ağabey anlatmasaydı, ben de oradan yola çıkarak anlatacaktım. Yani dükkân kasasının arkasında durabilen; ama toplumun haklarıyla, insan haklarıyla, yaşam haklarıyla alakalı siyasi bayrağı en yüksek düzeyde taşımaktan asla geri durmayan biriydi. Bu noktada şunun altını çizmek istiyorum: Özellikle 1970-80 döneminin, 1968 sonrasının öncü

toplum önderlerinin esas özelliği sosyalist olmalarıdır, Marksist olmalarıdır, Leninist olmalarıdır. Bu boyutuyla bakılmadığı takdirde Teoman Öztürk'ün kişisel temsiliyeti de yeterince doğru kavranamaz diye düşünüyorum. Tıpkı Deniz Gezmiş anlatıldığında bu türden bir yaklaşımın mutlaka göz önünde tutulması gerektiği gibi. Yavuz Ağabeyin aktardığı gibi, Teoman Ağabeyin temel, hassas kimlik özelliklerinden bir tanesi de, işçi sınıfının mücadelesine, emekçi halkın mücadelesine Marksist bir bakış açısıyla sahip çıkmasıdır. Bu özelliğinin, 1980 Mayıs'ında TMMOB'den ayrılıp Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonunda çalışmaya başlamasıyla da bir başka biçimde kendini ifade ettiğini düşünüyorum.

Emin'in konuşmasında dile getirdiği 19 Eylül Direnişiyle ilgili TMMOB yönetiminin başına gelenleri biliyoruz. 14 kişi hapis cezasına çarptırıldı 80 sonrasında. 82'de Teoman Ağabeyle hapisanede buluştuk; o benden bir hafta sonra Ulucanlar Cezaevine geldi.

Oraya ilişkin de küçük bir anekdot anlatayım.

Geldiğinde, Teoman Ağabeyin saçlarını ve bıyıklarını kapı altında kesmişlerdi. Benim de bir hafta önce girerken kesmeye kalktılar; ama ben cezaevinden önce de askere gitmiştim, askerde saçımı bıyığımı kestikleri için çok üzülmiştim, cezaevinde makası bıyığıma atmak isteyince, herifin elini tuttum, "Oraya dokunamazsın" dedim. "Peki" dedi, biz bıyıklı girdik içeri. Teoman Ağabey nasıl üzüldü bıyıksız geldiğine oraya, anlatamam.

Oradan beraber çıktık. 1982 Anayasa çalışmaları yapılıyordu TMMOB tarafından. Ulucanlar tahliyesinden sonra İzmir'deki İl Koordinasyon Kurulunun düzenlediği bir "Anayasa Paneli"ne geldik. İzmir'deki "Anayasa Paneli"nde, Uğur Mumcu, Halit Çelenk, Teoman Ağabey, ben, Muzaffer Erdost gibi isimler konuşmacıydı. İzmir İl Koordinasyon Kurulu elinden gelen her türlü ikramı yapmak için ve rahatımızı sağlamak adına Efes Otel'i'nin kral dairesini ayarlamıştı. Biz Ulucanlar'da Teoman Ağabeyle birlikte olduğumuz süreyi aynı hücrede iki ranzanın bir yatağını muska biçiminde paylaşarak geçirmiştik. Yani hayatımda çok önemli, çok değerli bulduğum anlardır o günler. Oradan çıktık, Efese geldik, Efes'te kral dairesine. "Anayasa Paneli"nin arkasından gazeteler geldi, gazeteleri okuyoruz; gazetelerde, Teoman Öztürk'ün DİSK davasından ötürü arandığı, daha doğrusu hakkında dava açıldığı, şimdi tam hatırlayamayacağım, ama DİSK davasına katılması gerektiği yazılıyordu. Ve İzmir'den sonra da, İstanbul'da, Metris'te DİSK davasından tutuklandı. 33 örgütle ilgili bildiri davasından değil, Metris'te

DİSK davasından ötürü yargılandığı yönünde bir şey kalmış aklımda. Çünkü bence proleterya döñük bir şeyler yapma konusundaki tutumunu da anlatma açısından bu önemli. Kısa bir süre de olsa, 12 Eylül ve tabii ki 1982'nin Şubatını takip eden günlerde ortaya çıkan bu ikinci tutuklanma meselesi yine de doğru belgelerle tahkim edilirse iyi olacak. Çünkü aradan bunca yıl geçince insan doğru hatırlayamayabiliyor. Hatırlayan arkadaşlar, Yavuz Ağabey de söyleyebilir. Ama şunu konuştuğumuzu iyi biliyorum: Ulucanlar'dan Efese, Efes'ten Metrişe; Teoman Öztürk'ün istirahatgâhları bunlar diye.

Çok uzun konuşmak istemiyorum, süremi ne kadar geçtim bilmiyorum. Teoman Öztürk adına yapılan şeyler sadece Teoman Öztürk'ün kişiliğiyle ilgili değil; TMMOB'yle ve o dönemin toplumsal mücadelesinin biçimiyle, özellikleriyle ilgilidir. İnanıyorum ki, Teoman Öztürk bugün aramızda olsaydı, "Bırakın bu geçmiş üzerine övgüler yazmayı; gelin bakalım, bugün ne yapıyoruz" diye bizimle tartışırdı.

Son söz olarak şunu söyleyeyim: Teoman Öztürk, sadece Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğinin değil, Türkiye devrimci hareketinin, Türkiye halklarının, emekçilerinin toplumsal bir önderidir. TMMOB'yle birlikte bu misyonu çok özel olarak, çok yakışır bir biçimde, 1970-80 dönemi içerisinde temsil etmiş, var etmiş, onun toka taşı olmuş çok özel bir kimliktir. O kimliğe sahip çıkabildiğimizi umuyorum, diliyorum. Hepinize çok teşekkür ediyorum. Çok uzun süredir görmediğim çok sayıda dostumu ekrandan da olsa görmüş oldum bu arada. Teoman Öztürk ve TMMOB bizleri hâlâ birleştirme gücüne sahip. Çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

KONUT KURULTAYI

TMMOB

Harita ve Kadastro

Mühendisleri Odası

İnşaat Mimarlar Odası

Mimarlar

Şehir Plancılar Mühendis ve

Mimarlar

KAYA GÜVENÇ

Makina Mühendisi

TMMOB 36. - 37. Dönem Yönetim Kurulu Başkanı

Sevgili arkadaşlarım; hepinize iyi akşamlar diliyorum.

Bülent'in son sözlerini ben de tekrarlayayım: sizleri burada görmüş olmaktan dolayı mutluyum. Teoman'a o anlamda da bir teşekkür borçluyuz, bizi bir araya getirdi.

Bu yıl 12 Mart'ın 50. yılı. 12 Mart tarihimizin çok önemli dönemeçlerinden birisi; belki 12 Eylül'le karşılaştırıldığında, 12 Eylül'ün yaygınlığı ve şiddeti karşısında 12 Mart biraz arka planda kaldı. Oysa 12 Mart, 12 Eylül'e giden yolun başıdır.

Mühendis-mimar topluluğu mücadelesini 1970'lerde yükseltti. Arkamızda 1960'lar boyunca devam eden emekçi sınıfların hak arama mücadeleleri, bağımsızlık mücadelesi var, öğrenci hareketleri var. Dünya koşulları var. Sadece zikretmekle yetineyim. Hem Bülent hem Yavuz arkadaşlarım vurguladılar, ben de değineceğim. Dönemin koşulları mühendis-mimar topluluğunun haklarının geriye götürülmek, TMMOB'nin kapatılmak istendiği koşullardır. Bilebileceğiniz gibi, İnşaat Mühendisleri Odası, Elektrik Mühendisleri Odası ve Mimarlar Odasındaki önemli yönetim değişiklikleriyle birlikte mücadele farklı bir düzeye yerleşti. Sosyalist genç

meslek mensuplarının odalara üye olmalarıyla birliktedir bu hareketlenme. TMMOB'nin yeni niteliğe kavuşmasında sosyalistlere çok şey borçluyuz.

İdamlar, toplu katliamlar, bütün bunları tekrar anımsatmak istemiyorum. 12 Mart'ın esas amacı, sosyalist solu ve emekçi sınıfların hareketliliğini ortadan kaldırmaktı. 12 Mart'ın önemli sonuçlarından birisi şu oldu: 12 Mart öncesinde sosyalist solun Türkiye'de siyasi hayatta önemli, etkin bir yeri vardı. Kimi zaman bunun hegemonya olduğunu iddia eden arkadaşlarımız da oldu; en azından gücünün ötesinde ciddi bir etkisi vardı sosyalist sol hareketin. 12 Mart bu sosyalist sol örgütlülüğü ve hareketliliği dağıttı. Toparlanması zaman aldı. Siyasette sosyalist solun yerine sosyal demokrasi ön plana çıkmış oldu. Kuşkusuz sosyal demokrasi de bu konuma yerleşebilmek için daha sol bir söylem içine girdi. Bir örnek vereyim: 15-16 Haziran Direnişine neden olan yasayı Cumhuriyet Halk Partisi başta desteklemişti. Ne zaman ki 15-16 Haziran olaylarında büyük bir tepki ortaya çıktı, sosyal demokrasiyi temsil eden parti de bu tutumundan vazgeçti ve 15-16 Haziran olaylarına neden olan yasaya karşı tutum takındı.

Bir başka gelişme: O tarihe kadar şu şekilde veya bu şekilde, daha çok tarikat düzeyinde, cemaat düzeyinde örgütlü olan ve daha henüz siyasi partileşme düzeyine gelmiş olan dinci gericilik 12 Mart dönemi sonunda yapılan seçimlerde Mecliste temsil edilmeye başlandı.

Yeni TMMOB... Yeni TMMOB yerine kimlik değiştiren bir TMMOB, ayrıcalıklı bir meslek grubu yerine emekçi kimliğini kazanan bir meslek topluluğunun meslek örgütü, sosyalist dünya görüşünü benimsemiş bir yönetim kadrosundan söz ettiğimiz bir TMMOB. Yönetim değişikliği sonunda TMMOB işte bu koşullarla karşı karşıyaydı.

Sevgili arkadaşlarım; bence, ne kadar altını çizerseniz çizelim, ne kadar sıfat eklersek ekleyelim, o mücadelenin başarısını tam anlatabileceğimizi sanmıyorum. Gerçek bir başarıdır. Sosyalist dünya görüşünü meslek alanlarına uygulamak ve sonuçlarını siyaset dünyasına aktarmak, yeni bir anlayışın unsurlarını yaratabilmek: Bu, sosyalist kadronun ve liderleri Teoman'ın büyük başarısıdır.

Sonrası var; diğer örgütlerle ortak mücadeleler, direnişler var. Daha sonra sosyalist solda ayrılıklar var, faşizme karşı mücadeleye sıkıştırılmış olmak var. 1973'te yeniden harekete geçen Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği olumlu olumsuz bütün koşullar altında emek eksenli, mücadeleciler bir örgüt olmayı sürdürdü.

50. Yıl Andacından aldığım bir cümleyi yineleyerek bitirmek istiyorum konuşmamı: “Demokrasi tarihimizin en hareketli yıllarında, karizmatik kişiliği ve başarılı yöneticiliğiyle bir örgütlenmeyi (TMMOB’yi) neredeyse yoktan var eden ve giderek ülke yönetiminin muhatap almak durumunda kaldığı bir demokratik güce dönüştüren ekibin lideridir” Teoman Öztürk.

Sevgiyle, saygıyla anıyorum.

MEHMET SOĞANCI

Makina Mühendisi

TMMOB 38., 39, 40., 41., 42., 43. Dönem Yönetim Kurulu Başkanı

Tüm katılımcıları ve izleyen arkadaşlarımızı sevgi ve saygıyla selamlıyorum. Şüphesiz, cümleye oradan başlamak gerekiyor; sevgili Başkanımız Teoman Öztürk'ü sevgi ve saygıyla anıyorum.

Az önce sevgili başkanların da ifade ettiği gibi, 27 defadır Başkan bizi bir araya topladı.

Kaya Ağabeyin bıraktığı yerden devam edeyim.

1973 yılında, daha sonra anılarını başka bir genel kurulda ve ortamlarda söylerken, biz de kitabın önsözüne koymuştuk, sevgili Başkan şöyle başlıyor sözlerine: “12 Mart sonrasında, dağıtılmış, etkinliğini yitirmiş, yöneticilerinin sıkıyönetimle uzlaşma yaparak genel kurulunu engelledikleri TMMOB'nin yeniden işlerliğe kavuşması için geride kalan inançlı kadrolar olarak çalıştık. 1972 yılında, mücadelemizin gelişmesinden tedirgin olan egemen güçlerin, Birlik ve odaların kapatılması yolunda Meclisin gündemine getirdiği yasa tasarısına karşı 15 oda bir araya geldik ve mücadele kararı aldık. Bu çalışmaların sekreteryaya görevini Odam adına yürütürken bende etkin olan tek düşünce, bizden önce görev yapan devrimci arkadaşların toplumsal çıkarları

kişisel çıkarlardan önde tutan mücadele bayraklarını yere düşürmemek ve onların mücadelesini geliştirerek sürdürmek ve bir gün bu görevi daha iyi yapacak kadrolara devretmekti. Bu çabalar 1973 Nisanında toplanan ilk Birlik Genel Kuruluna kadar sürdü. Bu Genel Kuruldan sonra toplanan Birlik Yönetim Kurulu, 7'ye karşı 8 oyla bana Birlik Başkanlığı görevini verdi. Bugün o günlere baktığım zaman, Yönetim Kurulunda 3 saat süren tartışmaları anımsıyor ve bugün vardığımız düzeyden gerçekten mutluluk duyuyorum.”

Aslında o Nisan 73 tarihi, az önce Yavuz Ağabey de, Kaya Ağabey de, Bülent Ağabey de vurguladılar, örgütümüz için dönüm noktası olan bir tarih oldu. Bugün aşağı yukarı 50 yıldır sürmekte olan, “Örgütümüz bir mesleki demokratik kitle örgütüdür” sözüyle başlayan; insandan, emekten, haktan, hukuktan, adaletten, halktan, kamuculuktan, bağımsızlıktan ve bilimden yana, antiemperyalist bir çizgide bir tavır sergileyen bir yeni dönemin başladığı gündür ve tarihe de böyle geçti.

27 defadır TMMOB ortamında yapılan Teoman Öztürk anmalarını izleyen yeni TMMOB kadrolarının da, dönemin TMMOB kadrolarının da faydalanacağı çok şey var. Sevgili Başkanın kimliği, kişiliği, o dönem birlikte yol yürümüş olan arkadaşların anlatımları, canlı tanıklıklarıyla anlatılıyor. Bu anmaların tamamına katılmış bir arkadaşınız olarak söylüyorum, bu etkinliklerin en önemli ayağı : 70'lerde başlayan bu uzun yürüyüşün, TMMOB çalışmalarının değerlendirilmesidir. Katılanlar hemen önlerindeki dönemde, geçmişin ayak izlerine bakarak, onları önemseyerek ve özümseyerek, yeni görev ve hedefleri tartışarak mücadele programlarını güncelleştiriyorlar. Bunun için, Teoman Öztürk anmalarının fikrisabit değil, daimi ve gelişen bir biçimde sürdürülüyor olması nedeniyle, sevgili Başkanı kaybettiğimizden bugüne kadar bu işi yapan bütün arkadaşlara -ki içinde bir dönem ben de bulunmuştum- çok teşekkür ediyorum.

Benim ve bizim kuşağın, yani 80'lerde üniversitede okuyan meslektaşlarımın sevgili Başkanla bir arada olma, bir anı paylaşma, onu görme olanakları ne yazık ki pek olmadı.

2004 yılında TMMOB Yönetim Kurulu'na Odam adına seçildiğimde, sonra da Birlik Başkanı olduğumda, yapılan ilk toplantıda Teoman Öztürk Başkanımıyla birlikte mesai harcamış olan sadece bir arkadaşımız vardı, o dönemde 23 Oda bulunuyordu. Şöyle bir çalışma yapmıştık, 2004 yılı TMMOB Yönetim

Kurulunda: “Teoman Öztürk; Bir Döneme Tanıklık.” Yani arkadaşlarıyla birlikte yazdıkları o 7 yıllık dönemin, tanıklığının tarihe not düşülmesi gerekir diye düşündük. Sevgili Elif Öztürk’ün büyük emeğiyle, dönem boyunca ne söylendiyse, ne yapıldıysa, birinci elden, birinci ağızdan ifadesi olan “Bir Döneme Tanıklık; Teoman Öztürk” kitabını yayınladık.

Az önce tarihine de baktım, hemen o yılın eylül ayında, yani Yönetim Kurulu olarak göreve geldikten 3 ay sonra kitabı basmışız. Makina Mühendisleri Odasının yayın birimi tarafından basılmış, onu da önsöze yazmışız. Bunun içinde Başkanın özgeçmiş, Genel Kurulda kendi ağzından çıkan bütün sözler -hiçbiri kaybolmamış, toplanmış- kendi imzasıyla yayınlanan TMMOB’nin dönem içerisinde yayınladığı basın açıklamaları, röportajlar, o dönemin koşullarına uygun şekilde çekilen telgraflar, yollanan mesajlar, katıldığı etkinliklerdeki konuşmaları ve Birlik Haberleri’nde kendi imzasıyla yayınlanmış olan yazılar yer alıyor. Bu, gerçekten bir tarihe tanıklık ve 40 yıldır emek, hak, hukuk, adalet diye yürüyen bir meslek örgütünde siyaset yapan ve insandan yana tavır alan bir örgütün temel noktasıdır. Ki şimdi Youtube’tan izleyen arkadaşlar görmüyor, ama şu anda gözümün önünde o dönemin bunları yazan ve Başkanın ağzından söylenen bu sözlerin diğer sahipleri de karşısında duruyor. Gerçekten önemli bir çalışmadır ve bu kitabın, bundan böyle TMMOB’yi yönetecek olan kadrolarımızın, bu örgütü daha etkin, daha demokratik, daha işlevsel bir halde yürütecek olan arkadaşlarımızın da önemli bir el kitabı olduğuna inanıyorum.

Sonra, 2006’da, yine Elif’in de dâhil olduğu bir ekiple birlikte, Türkiye tarihi içerisinde, yani doğumundan ölümüne kadar sevgili Başkanın yaşadığı bir Türkiye döneminde onun kendi hayatını anlatan bir belgeseli ortaya koyduk. Özcan Alper’e de ayrıca teşekkür ediyorum, onun büyük çabalarıyla üretildi bu belgesel. TMMOB’nin web sitesinde hem kitabımız, hem de belgeselimiz bulunuyor.

Son söz olarak şunları söyleyeyim: İyi ki bu Türkiye topraklarından bir Teoman Öztürk geçmiş. İyi ki Teoman Öztürk’ün, sevgili Başkanımızın hayatının ciddi bir bölümü Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğiyle kesişmiş. Kendisini bir kere daha sevgiyle, saygıyla anıyorum.

Sevgili başkanım Emin Koramaz'a ve burada birlikte bulunduğum tüm dostlara teşekkür ederim.

OĞUZ TÜRKYILMAZ

Endüstri Mühendisi

Herkese merhaba.

Ben, Teoman'ın Başkan olduğu tarihi anlatmayacağım, onu biliyoruz. Bugün Teoman Öztürk'ün fikirleri doğrultusunda bir mücadele hattında neler yapmak gerekir, o konuda düşüncelerimi söyleyeceğim. Mezarı başında da bunları ifade etmeye çalıştım.

Başkanın en önemli söylemi neydi? Bilim ve tekniği emekçi halkın çıkarları doğrultusunda değerlendirmekti. Bu ilkemiz uyarınca, emperyalizmin ve yerli ortaklarının uzmanlık alanlarımızdaki sömürü ve talan politikalarını teşhir etmek bizim birincil görevimizdir. Ama bu, matematikteki gerekli ve yeterli koşul açısından bakıldığında, gerekli koşul, yeterli koşul değil. Yeterli koşul ne? Karşı çıktığımız uygulama ve düzenlemelerin yerine ne istediğimizi söylemek. Ne istediğimizi söylemekle de yetinmemek, istediklerimizi nasıl yapacaklarımızı; hayallerimizi hangi araçlarla, hangi kurumlarla, nasıl bir yapıyla, hangi kaynaklarla hayata geçireceğimizi anlatmamız gerekiyor. Karşıtlık temelindeki muhalefet çizgisi artık çok geride kaldı. Kuşkusuz, neye karşı olduğumuzu mutlaka söyleyeceğiz; ama nasıl bir dünya, nasıl bir Türkiye, nasıl bir kent, nasıl bir işyeri, okul, sağlık, eğitim, kültür, spor tesisi istediğimizi; nasıl bir enerji, çevre, ulaşım, sanayi, kentleşme, tarım politikası istediğimizi; bunları hangi kurumlarla, hangi araçlarla ve kaynaklarla, ne tür

bir kamusal planlama kurgusu ve anlayışıyla uygulayacağımızı somutlamak, katılımcı ve şeffaf tarzda bunları nasıl yapacağımızı anlatmakla yükümlüüz.

Biliyoruz ki, bugün yaşanan sorunları aşmak ve bize dayatılan krizden mümkün olan en çabuk şekilde ve en az hasarla çıkabilmek için, yurttaşların ve toplumun vazgeçilmez gereksinimlerinin karşılanmasında, kamu mülkiyeti, kamusal hizmet, toplumsal yarar esaslarını temel alan demokratik bir planlama ve toplumsal kalkınma perspektifiyle, kamucu-toplumcu bir programın uygulanması gerekiyor. Şirketlerin değil, yurttaşların ve toplumun çıkarlarını gözeten; sermaye kesimlerinin kârını artırmayı değil, yurttaşların ve toplumun yaşamsal ihtiyaçlarının, yeşil bir çevre, mavi bir gökyüzü, yaşanabilir bir doğa hedefleriyle birlikte, onlarla uyumlu ve çevreye en az zarar verecek bir yöntemle, güvenilir ve kolayca erişilebilir şekilde kamusal bir hizmet olarak temini için, toplum yararını gözeten, adaletli ve demokratik bir ulusal kalkınma planı ve programının oluşturulması, uygulanması zorunludur.

Bu bağlamda, “KİT’ler zarar eder” tekerlemesinin yarattığı safsatadan bir an önce kurtulmalı ve yeni kamu iktisadi teşebbüslerinin sektör temelli olarak kurulmasını önermeliyiz.

Geçmişimizdeki deneyimler gösterir ki, elektrik ve doğalgaz üretimi, petrol işleme tesisleri, petrol rafinerileri, temel petrokimya tesisleri, su üretimi ve dağıtımını, büyük ölçekli madencilik projeleri; kamusal eğitim, kültür, sağlık, spor tesisleri, kamusal ulaşım sistem ve şebekeleri, toplu konut, sosyal güvenlik, temel ihtiyaç maddelerinin temini ve diğer sosyal fayda yaratan alanlarda oluşturulacak güçlü kamusal kuruluşlar, yapılar yoluyla kamuyu tekrar lokomotif hale getirebiliriz. Tüm kamusal nitelikteki hizmet ve faaliyetleri özel tekellerin kâr egemenliğinden çıkarıp, kamusal bir düzleme aktarmak, toplumun çıkarlarını gözeten kamusal denetim esaslı bir planlama ve programı gerçekleştirme ihtiyacımız var. Çünkü bu ülkede insanlarımızın demokratik eğitim, sağlık, enerji, ulaşım, konut, sanayi, tarım, kültür ve benzeri politikalara ve programlara ihtiyaç var. Bunları önce hayal edeceğiz. Kimse hayallerimize ket vuramaz. Sonra tasarlayacağız, kurgulayacağız, geliştirmek ve uygulamak için yoğun bir şekilde çalışacağız.

Biz biliyoruz ki, önereceğimiz programlar, işleyiş ve kurumsallaşma, dün olduğu gibi, TMMOB’nin geleneğinde olduğu gibi, Teoman Öztürk ve arkadaşlarının yapmış olduğu gibi, bugün de yapıldığı gibi, emeğin tarihsel kazanımlarını, örgütlülüğü ve sosyal devleti sermayenin çıkarları lehine yok

eden, sağlık, eğitim dâhil, tüm alanları piyasaya açan kapitalizmin saldırısına, neoliberal politikalara karşıdır. Biz emeği en yüce değer sayıyoruz. Siyasal, ekonomik, sosyal yönleriyle, bütünlüklü, toplumcu bir demokratikleşme programının bir parçası bu. Eşit, özgür, adil bir topluma, bağımsız ve demokratik bir ülkeye ulaşma mücadelesinin ayrılmaz bir parçası bu. Dün söylediklerimiz bugün de geçerli. Aynı hedefler için mücadele ediyoruz.

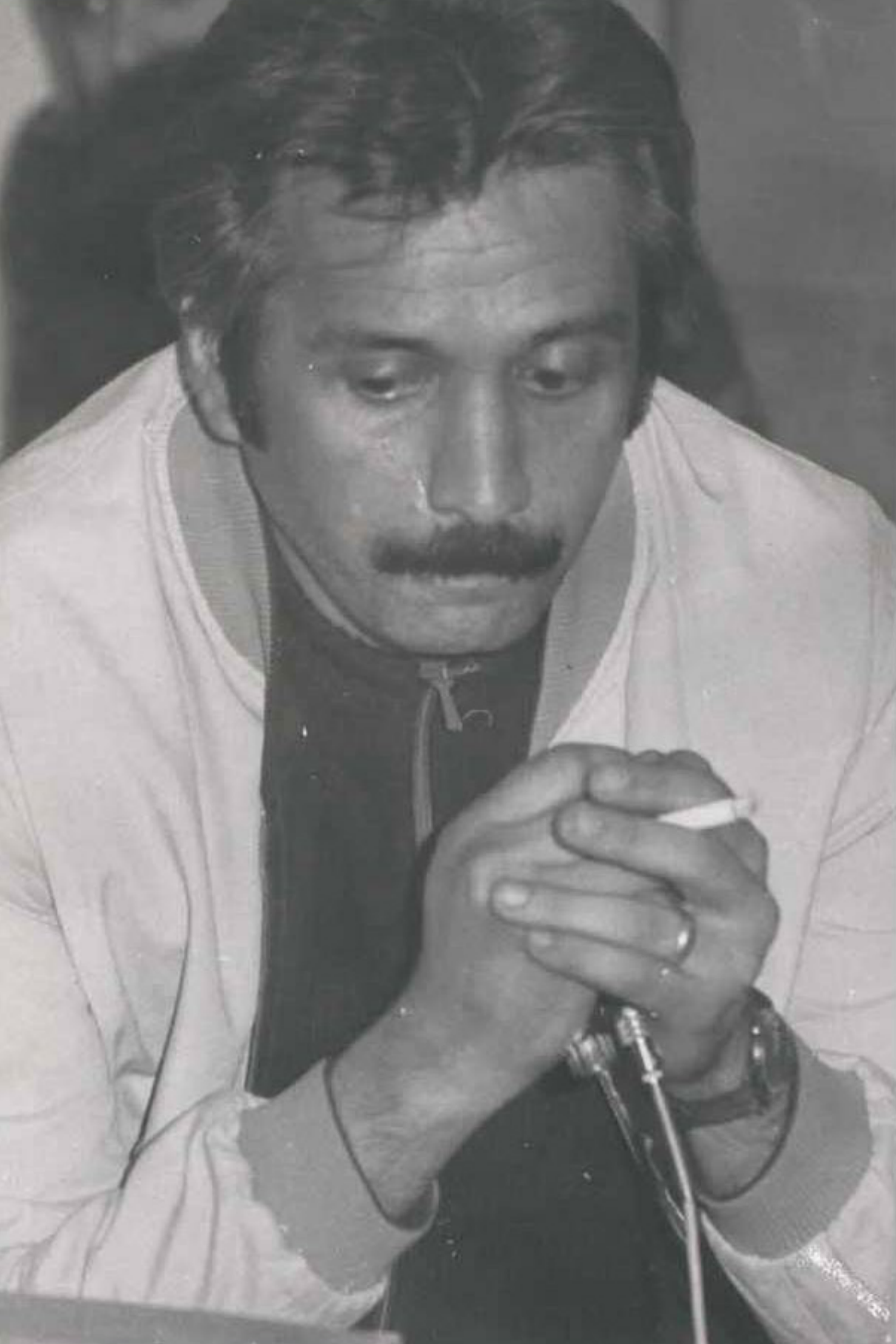
Yaşasın TMMOB'nin emekten, ülkeden, kamudan yana mücadelesi!

Yaşasın özgürlük, eşitlik, adalet, dayanışma kavgamız!

Yaşasın devrim ve sosyalizm!

Devrim, bir gün mutlaka.

Sizleri saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

ALİ AÇAN

İnşaat Mühendisi

Ben de epeydir görmediğim sevgili arkadaşlarımı, dostlarımı selamlıyorum.

Arkadaşlarımın da belirttiği gibi, Teoman Ağabey, her zaman yaptığı gibi, bizi tekrar bir araya getirdi.

Teoman Ağabeyi ve o dönemi 5 dakika içinde anlatmak çok zor, ama elimden geleni yapacağım ve süreme de uymaya çalışacağım.

Ben, TMMOB topluluğuna 1971'de katıldım. O günden bugüne tam 50 sene geçti ve o günden bugüne, son derece değerli, yiğit, kaliteli, entelektüel düzeyi yüksek, sosyalist, devrimci, demokrat, yurtsever birçok arkadaşım oldu. Ama bunların içinde öne çıkan kim dersiniz; bana göre, Teoman Ağabey, Teoman Öztürk, bu tanıdığım güzel insanların en önde gelenlerinden biriydi, belki de birincisiydi.

Teoman Ağabeyin iki özelliği çok dikkatimi çekmişti, izninizle onları kısaca anlatmak istiyorum.

Teoman Ağabey birleştirici bir insandı. O günkü Türkiye'yi hatırlarsanız, sol kendi içinde bir sürü harekete bölünmüştü; Kurtuluş, Dev-Yol, Halkın Kurtuluşu, Halkın Yolu, Rızgari, Ala Rızgari, TİP, TKP, TSİP, hatta Aydınlık. O kadar değişik görüşteki insanlar Teoman Öztürk'ün TMMOB önderliği zamanında bir araya geldi. Başka ortamlarda sol birbiri ile çatışırken TMMOB'de aramızda hiç çatışma , kavga olmadı. Teoman, bütün o sol

grupları birleştirdi ve TMMOB'nin ilkeleri doğrultusunda çalışmalara soktu ve eserler ürettik.

O dönemde üretilen raporları düşünüyorum, aradan 50 sene geçmesine rağmen, o zamanki TMMOB'nin hazırladığı mesleki bilimsel raporlar bana göre hâlâ geçerliliğini koruyor. Depremle ilgili, ulaştırma ile ilgili, kentleşme ile ilgili, tarımla ilgili, çevre ile ilgili, bir sürü konuda TMMOB'nin hazırladığı raporlar bugün bile referans kitapları olarak başucumuzda bulunması gerekir diye düşünüyorum.

Teoman Ağabeyin birleştirici özelliğinin yanısıra, ikinci özelliği de çok fedakâr oluşu idi. Kendini neredeyse TMMOB'ye adamıştı. Gecesini, gündüzünü TMMOB'ye veriyordu. O zaman sevgili Elif, sevgili Aslı çok küçük, iki yaramaz kız çocuğuydu. Bu arada Aylin ablanın da hakkını teslim etmek istiyorum; Teoman Ağabeyin 24 saatini TMMOB'ye verdiği günlerde, Aylin abla, Teoman Ağabeye destek oldu, evine sahip çıktı ve Teoman Ağabeyi bizim gözümüzde Teoman Ağabey yapan insanların da bence en önemlilerinden biri oldu. Öyle bir eş gerçekten her türlü saygıya layık, onu da söyleyeyim.

Son olarak şunu söylemek istiyorum: Yavuz Ağabey, konuşmasında, Teoman Öztürk'ün çok kötü, kritik, karanlık dönemlerde görev yaptığını söyledi. İzin verirsiniz onunla ilgili bir anekdot anlatıp sözlerime son vereyim.

Yavuz Ağabeyin söylediği o Selanik Caddesi, No: 19/1, İnşaat Mühendisleri Odasındayken, karanlık bir kış akşamı, 1980 yılı, ya Şubat, ya Mart ayı, Teoman Ağabey telefon edip, beni TMMOB'ye çağırdı. Gittim, odasına girdim. Odasında o zamana kadar görmediğim bir kişi var; böyle uzun boylu, kara yağız birisi. Teoman Ağabey, “Bu kişiyi tanıyor musun?” diye sordu. Tanımıyordum ama odalardan birinin yöneticisi olabileceğini düşündüm. “Tanımıyorum Ağabey” dedim. Meğerse o kişi POLDER'li bir polis amiriymiş. Bunun ekibi bir operasyonda bir faşisti yakalamışlar, faşistin üst aramasında bir liste çıkmış; öldürülmesi gereken 10 TMMOB üyesinin isimlerinin yazılı olduğu bir liste. Biliyorsunuz, o zamanlar faşistler, devletin arkasına saklanıp, devrimcileri, demokratları, yurtseverleri kalleşçe, kahpece kurşunlayıp duruyorlardı. O listede benim de adım varmış. Tabii, Teoman Ağabey de listenin başında. “Bu arkadaş ne yapman gerektiğini söyleyecek sana, seni onun için çağırdım” dedi. O amir de bana “ İşine giderken, evine giderken aynı güzergâhı kullanma. Aynı arabaya da binme, aynı arabayı kullanma.” gibisinden bazı tavsiyelerde bulundu. Teşekkür edip, “Peki, tamam”

dedim. Fakat daha sonra amirin tavsiyelerini Teoman Ağabeyin durumu ile örtüştürmeye çalıştım, olmadı, örtüştüremedim. Çünkü Teoman Ağabey, saat 20.00, 21.00, 22.00'lere kadar çalıştıktan sonra, TMMOB'den çıkıp, yürüyerek Güvenpark'ın oraya gidip, Ayrancı dolmuşunda kuyruğa giriyor. Yani o komiserin hayatta kalmamız için bize önerdiği en önemli koşul (her gün ayrı güzergâh) Teoman Ağabeyde yok. Teoman Ağabey yıllarca o koşullarda, kelle koltukta, yiğitçe görevini yaptı ve bizlere de önder oldu.

Bana ne mutlu ki, Teoman Öztürk'ü tanıdım ve onun sayesinde buradaki bütün arkadaşlarımı tanıdım.

Son olarak şunu söyleyeyim: Teoman Ağabey hep veren oldu, hep TMMOB'ye bir şeyler katmaya çalıştı, TMMOB'den hiçbir şey almadı. Kişisel çıkarı ve kariyeri için TMMOB'yi hiç kullanmadı. Hep veren oldu, alan olmadı.

Hepinize çok teşekkür ediyorum.

ARİF MERDOL

İnşaat Mühendisi

Teşekkür ediyorum.

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği tarihine damgasını vuran, mimar ve mühendislik mesleğinin kamu yararı gözetilerek yapılması gereğini bilince çıkararak Teoman Öztürk'ü saygıyla anıyorum.

Unutamayacağımız bu yoldaşımızın her yıl anılmasına vesile olan, geçmiş TMMOB başkanlarına ve bugünkü Başkanımız Emin Koramaz'a ve çalışma arkadaşlarına da ayrıca teşekkür ediyorum.

TMMOB nereden nereye geldi; 1954 yılında 8 bin üyesi olan 10 odadan başlayıp, günümüzde 24 odası olan, 600 bin üyeli büyük bir kuruluş halini almıştır. Bu kuruluş değişik safhalar geçirdi, zaman içinde evrildi. 1954'te kurulduğunda, yerli güce daha fazla olanak sağlanması, daha ziyade mühendislerin ekonomik çabalarının sonuçlandırılması, ekonomik yapılarının düzeltilmesi için ve Türkiye'deki pazarı kullanmak için uğraş verilmişti. 1970'lerden sonra, TMMOB kendi içinde bir evrim yaşadı. Kamu ihalelerinden pay almaya çalışan büyük müteahhitlerin de temsil edildiği bu eski yapıyı dağıtmak üzere harekete geçti. Harekete geçenler, 68 kuşağının sosyalist, devrimci ve demokrat üyelerinden ibaret olan gruptu. 1970'lerin hemen başında uygulanmaya kalkışılan yasayla mühendislerin memur statüsüne geçirilmesi büyük reaksiyon yaratmıştır. Bu reaksiyon sosyalist bilinç içinde olanlar için eylemsel anlamda eğitici olduğu kadar bir uyanışa

da ön-ayak olmuştur. Burada özellikle bu bilincin yerleşmesinde İnşaat Mühendisleri Odasının başat olduğunu söylemekte bir sakınca yoktur.-. Ben de, Ali Açıan gibi, 1970 yıllarında Odada aktif bir üye olarak çalışmaya başladım, Oda işlerini takip etmeye, eylemlerine aktif olarak katılmaya başladım.

Burada özellikle 13 Nisan 1974'te düzenlenen 1. Teknik Eleman Kurultayı çok önemli bir dönüm noktasıdır. Kurultay Teoman döneminin başladığı tarihte gerçekleştirilmiştir. Bu dönem TMMOB faşist baskılara karşı çıktığı, demokratik kitle örgütü yolunda bir hayli yol aldığı dönemdir. Biliyorsunuz, yasa gereği kurulan TMMOB kamu kurumu niteliğindedir ve 1974'teki bu kurultaydan sonra kamu kuruluşu niteliği sınırlarını zorlayarak kabuk değiştirmiş, örgütsel olarak şekil değiştirmiştir. Bu örgütsel şekil değişimi çok olumlu bir yönde olmuş ve TMMOB, Türkiye'de sosyalizmi temsil eden önemli bir sivil toplum örgütüne dönüşmeye başlamıştır. Bu kurultayda alınan dört önemli karar var. Aslında kurultay sonuç bildirgesinde belirtilen on dört karar var, ama bunlardan dört tanesi çok önemlidir. Bu dört kararı şöyle sıralayabiliriz: TMMOB, kamu kuruluşu yerine mesleki demokratik kitle örgütüdür. Yani tamamıyla yasanın tarif ettiği bir örgüt değiliz, biz buna isyan ediyoruz, bizim kuruluşumuz artık bundan sonra mesleki demokratik kitle örgütü haline dönüşecektir. İkincisi, yine çok önemli bir karar; TMMOB, demokrat ve yurtsever karakterdedir. Üçüncüsü, TMMOB antiemperyalisttir. Dördüncüsü, yine çok önemli, TMMOB barıştan yanadır.

Çalışmalarımızın çerçevesini kucaklayan ve bizi bu yönde yönlendiren bu kararların alınmasında Teoman'ın büyük rolü vardır. Buna benzer on bir ilke daha vardır, ama onlara değinmeyeceğim, sadece önemlilerini saymakla yetineyim.

Teoman'ın Başkanlık döneminde çok önemli olaylar yaşandı. Bunlardan bir tanesi, 13 Mart 1976'da yapılan Faşist Baskıları ve Kısımları Protesto Mitingi ve Yürüyüşüdür. Bu eylem teknik elemanlar arasındaki dayanışmayı zirvesine taşımıştır. Çok büyük bir teknik eleman kadrosu bu baskılara karşı birlikte bu mitingi düzenlemiştir. 21 Aralık'ta, daha önce Türkiye tarihinde hiç görülmedik şekilde, kamu kurumlarında çalışan TMMOB üyeleri tarafından bir saatlik iş durdurma kararı uygulanmıştır. Bu eylem TMMOB tarihinde kamu kurumlarında yapılan ilk ve tek teknik eleman grevidir. Tabii, odalar bu eyleme büyük oranda katılarak destek vermişlerdi. Odalardaki bazı fikir

ayrılıkları nedeniyle Teoman başlarda yeterince destek de görmemiştir. O günleri yaşayanlar bunun canlı şahididir. Bunu da söyleyelim. En büyük desteği İnşaat Mühendisleri Odası verirken, bugün Emin kardeşimin başkanlığını yaptığı Makine Mühendisleri Odası o zaman yeterince destek vermiyordu, Elektrik Mühendisleri Odası kıyıda kalmaya çalışıyordu. Ama daha sonra, samimiyeti ve birleştirici çabaları sonucunda Teoman bu odaların da desteğini tümüyle almıştı.

Bu arada, Teoman'ın özellikle faşist cunta karşısındaki tavırları ve bunlar nedeniyle şimşekleri üzerine çektiğini de biliyorum. 1980'e kadar başarıyla yürüttüğü TMMOB Başkanlığı sonrasında DİSK'e danışman olmuştu. 1980 faşist cuntası DİSK'in üzerine çok şiddetle gitti. Çünkü geçmişi itibarıyla, 15-16 Haziran'ları yapan işçi hareketleri ve daha sonra DİSK'in sendikalaşmayı çok üst seviyelere çıkarması ve Türkiye'de sendikalaşmanın daha ileri boyutlara gelmiş olması faşist cuntayı çok kızdırmıştı. Hatta o günkü rakamlara bakıldığı zaman, işçiler arasında sendikalaşma yüzde 41 civarına varmıştı ki bu Avrupa ülkelerindeki sendikalaşma oranından bile daha fazlaydı. Hatta bu konuda faşist gözlüklü Tağmaç'ın bir lafı vardı; "Sosyal gelişme ekonomik gelişmeyi aşmıştır" deyip baskıların başladığı 1970'lerden itibaren, onun tamamlayıcısı olan 1980 faşist rejimi de işçilere çok büyük darbeler indirmiş ve büyük kıyım uygulamıştır.

Bir anekdot var, onu da anlatayım. Çok iyi hatırlıyorum, 1980 darbesinden sonra, İstanbul'da, bilenler bilir, şimdi Cevahir İş Merkezi olan yer İETT'nin garajıydı, oraya arama için ve baskı kurmak için gelen 1980 cuntasının görevlendirdiği ve alabildiğince şartlandırılmış bir üsteğmen, sendika temsilcisinin bulunduğu odaya girer ve sandalyeleri masalara vurarak kırmaya çalışır. "Demek ki burada komünistler ve DİSK mensupları yaşıyordu, oturuyordu. Kahrolsun bu masalar! Kahrolsun bu sandalyeler!" diyerek etrafı dağıtır. Böylesine büyük bir şartlanma içinde olan faşist beyinlerin varlığı günümüz yönetim kafalarının ayak izlerini taşımaktaydı.

Daha sonra, Teoman Öztürk DİSK'te danışmanlık yaparken, DİSK danışmanlarının tümü bir süre gözaltına alındılar. Bunlar arasında Sadun Aren, Alparslan Işıklı, Ahmet Yıldız, Teoman Öztürk ve Osman Nuri Koçtürk vardı. DİSK'e olan kinlerini kusan faşist cunta bunları içeri almıştı. Ankarada sorgulanan bu mümtaz danışman arkadaşlarımız, Ağabeylerimiz daha sonra Gayrettepe'ye getirildiler. O arada ben dışarıdaydım ve

tesadüfen, çok yakınım birinin akrabası o davalara bakan bir hâkimdi. O dönemde sivil hâkimler de atanıyordu sıkıyönetim mahkemelerine. Öyle bir hâkim vasıtasıyla gözaltındakilerle nasıl görebileceğimi araştırdım. Hakim’de Selimiye’de görevlendirilmişti. Osman Nuri Koçtürk ki- benim kayınpederimdir-Allah rahmet eylesin, onu görmek istediğimi söyledim. Bana şöyle bir tezgâh ayarladı: “Sen beni ziyarete gel Selimiye’ye. Ben sana telefon edeceğim. Onlar sorgulanırken gelirsin, koridordan geçerken ayaküstü görme imkânın olur.” Bunu sağladı ve ben de belirtilen saatte Selimiye’ye gittim. Koridordaki bankın başında Teoman oturuyor. Teoman beni görünce böyle gözü açıldı, “Hayrola?” dedi. Dedim ki size bir mesajım var. “Bugün sorgudan sonra bırakılırsınız.” Bu arada da Sadun Aren içeride sorgudaydı. Süleyman Takkeci denilen, çok ahlaksız, faşist bir sorgucu vardı, arkadaşlarımız belki ismini hatırlarlar. Bunları alabildiğine sorguya tabi tuttular. Tabii, Gayrettepe’de kaldıkları süre içinde birtakım olumsuz olaylara tabi tutulmuş ve hatta işkence edildiğini anladım. Nitekim, bir gün sonra bırakıldılar. Ben aynı gün bırakılacaklar diye düşünüyordum, bir gün sonra bırakıldılar. Ve ben tahliye kararını duyar duymaz Selimiye’ye gittim, Teoman’ı, Sadun Aren’i ve kayınpederim Osman Nuri Koçtürk’ü aldım, çalıştığım yere getirdim. Bu arada parantez içinde söyleyeyim, o zamanlar, biliyorsunuz, viski falan kaçaktı, yoktu Türkiye’de. Biz bulmuştuk, onlara birer viski takdim ettim. Rahmetli Sadun Aren çok kuşkucu bir eski komünist, “Nasıl oldu bu, nasıl bildin sen bizim çıkacağımızı?” falan diye böyle kuşku içinde odanın bir tarafından bir tarafına yürüyerek durumu yorumlamaya çalışıyordu. Tabii, ben de açık vermedim, “Bir yolunu buldum işte” dedim. Teoman bir süre sonra annesini ziyaret için kalktı. Bir araba temin ettik, annesi de para matbaasının bulunduğu bölgede oturuyordu, oraya gitti. Sonra birkaç gün beraber olduk, benim evimde de kaldı. Bu olayı birlikte bir günlüğüne böyle yaşadık.

Tabii, o dönemler çok kötü ve faşist baskıların yoğun olduğu dönemlerdi. 1975, 76, 77, 78... 75’te MC Hükümeti vardı, biliyorsunuz. 77’de çok büyük faili meçhul cinayetler, 200’ü aşkın faili meçhul cinayet olmuştu. O zaman yapılan Taksim Mitingi 34 kişinin canına mal olmuştu. Sonra, 78’de, 79’da, işin garibi, Ecevit Hükümeti döneminde faili meçhul cinayetler arttı, 800’den fazla kayıp verdik, bunların çoğu sol kesimdendi. Kahramanmaraş olayları yaşandı, Çorum olayları yaşandı. Artık sosyal demokratlar topluma sahip çıkamaz halde, ülkeyi idare edemez halde, her ne kadar bize daha sempatik baksalar dahi bu işlerin üstesinden gelemeyecek duruma düşmüşlerdi. 1979 yılında da 1000’den fazla faili meçhul cinayet olmuştur. 1979, suikastlar yılıdır.

Bunları tek tek anlatmamın nedeni şu: Böylesine çok baskılı bir dönemde Teoman arkadaşımızın dik durması, örgüte moral vermesi ve örgütü ayakta tutarak, örgütün Teknik Elemanlar Kurultayı ilkeleri doğrultusunda yönetmiş olması bence çok büyük bir başarıdır ve bu onu bir sembol haline getirmiştir. Tabii, bu arada odalarımızın desteği, Teoman'la paralel çalışan odalarımızın desteği de çok olmuştur.

Beni dinlediğiniz için, hikâyelerimi dinlediğiniz için teşekkür ediyorum. Hoşça kalın.

NEDİM BÜLENT DAMAR

Elektrik Mühendisi

İyi akşamlar arkadaşlar.

Teoman Ağabey yine hepimizi bir araya getirdi. Hepinizi tekrar görmekten dolayı çok mutlu olduğumu ifade etmek istiyorum, bizi dinleyenlere de saygılarımı sunuyorum.

Tabii, konuşan bütün arkadaşlar Teoman Ağabeyin bütün yanlarını anlatıyorlar. Biz hemen hemen aynı yıllarda oda ve TMMOB çalışmalarına başladık. Benim Elektrik Mühendisleri Odasıyla ilgilenmeye başladığım yıl 1970, Teoman Ağabeyin de TMMOB'yle ilgilenmeye başladığı yıl 1970. Yani aynı yıllarda çalışmaya başladık.

Anlatıldığı gibi, o zamanlar, TMMOB, adı olan, ama pek varlığı olmayan bir kuruluşken, daha sonra, Teoman Ağabeyin oranın yönetimine gelmesiyle, çok hızlı bir şekilde bir tepe örgütü olma niteliğini kazandı. Bu kolay bir şey değildi. Mevcut odalar arasında görüş ayrılıkları çok fazlaydı, bu görüş ayrılıkları haliyle pratiğe de yansiyordu. Ama Ali Açı'nın da söylediği gibi, Teoman Ağabeyin en önemli özelliklerinden bir tanesi, insanları artılarda birleştirmeyi çok iyi bilen birisiydi. Tabii ki ilkelerden taviz vermeden, gideceği yönün tersine düşmeden, gideceği yöne götürecek, herkesin birleştiği noktaları öne çıkararak, hepimizi bir araya getirip ve bu şekilde yürümemizi sağlayacak bir niteliği vardı. Şimdi düşünüyorum da, bu nitelik aslında TMMOB'de, uzun yıllar içinde TMMOB kültürü diyeceğimiz şeyi

de yarattı. Odalar arasında, TMMOB Yönetim Kurulunda çalışan insanlar arasında görüş farklılıkları her zaman vardı, halen de devam ediyor, ama TMMOB'nin gittiği yolun çizgisinde pek bir değişim olmadı; TMMOB, bildiği, hepimiz tarafından da anlatılan, özü de kısa cümlelerle Teoman Ağabey tarafından ifade edilen, bilimi ve tekniği halkın hizmetine sunmak olarak özetleyebileceğimiz çerçevede yürüdü. Bu kültürün TMMOB kültürü olmasını sağlayan en önemli kişinin Teoman Ağabey olduğunu düşünüyorum.

Burada Teoman Ağabeyle beraber çalışan pek çok insan var, pek çok arkadaşım var, herkes Teoman Ağabeyin çeşitli taraflarını anlatabilir. Ama en önemli tarafı, Teoman'ın TMMOB için yapmış olduğu fedakârlıklardır tabii ki. TMMOB'den hiç çıkmaması, TMMOB'nin her işine koşması ve bunları yaparken de hiçbir ikbal talep etmemesi çok önemli bir niteliğiydi.

Kendisini özlüyorum, öyle bir insanla bir arada çalışmış olmayı hep özlüyorum; ama TMMOB'nin o ilkeler çerçevesinde yürümekte olmasından da kıvanç duyuyorum.

Arkadaşlardan biri bahsetti, Yavuz'du herhalde, bu Paris Caddesi'ndeki bakkal dükkânı. Paris Caddesi'ndeki bakkal dükkânı benim evimin iki apartman aşağısındaydı. Her akşam işten çıktığım zaman önce uğradığım yerd. Oradaki arkadaşlarla uzun süre yaptığımız o sohbetleri ve o sohbetler neticesinde bazen uzayan akşamları hiç unutamıyorum. Zaman zaman oraya gelen müşterilerle olan konuşmaları da hatırlıyorum da, bir tarafta TMMOB Başkanı, bir tarafta bakkal çırağı gibi davranan bir insan oldukça olağanüstü bir insandır diye düşünüyorum.

Benim anlatacaklarım bu kadar. Zamana uymaya çalıştım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

HASAN AKSUNGUR

İnşaat Mühendisi

Herkese iyi akşamlar.

Teoman Ağabeyi saygıyla anarak başlamak istiyorum. TMMOB'nin çalışmalarında ve mücadelesinde emek veren ve bugün için kaybetmiş olduğumuz arkadaşlarımızı da özlem ve saygıyla anıyorum. Ben de 5 dakikaya sığacak 2-3 sayfa hazırlamıştım, ama tekrardan kaçınmak istiyorum. Bu nedenle, TMMOB'nin niye TMMOB olduğu, Teoman Ağabeyin de bu mücadelenin niye içinde olduğu üzerine bir şeyler söylemekle yetineceğim.

1970'ten 1980'e kadar Türkiye'de gelişen devrimci, demokrat, yurtsever hareketin ve toplumsal mücadelenin, TMMOB'ye ve her düzeydeki yönetimlerine yansması kaçınılmazdı. Kendinden önceki yönetimlerde olduğu gibi; Teoman Ağabey de kendi geçmişinden ve halka karşı sorumluluğundan kaynaklanan özelliğinden dolayı 1973 yılı Genel Kurulunda TMMOB Yönetimin başında bulunarak diğer arkadaşlarımızla birlikte halkın, ülkenin, mühendis-mimar ve şehir plancılarının haklarını uzlaşmaz bir şekilde savunmaya ölünceye kadar devam etmiştir.

Ben daha ziyade yaşadığım birkaç olay var Teoman Ağabeyle, onları, onunla olan anılarımı anlatacağım.

1975/Aralık başında Ankara'ya gelmiştim ve İnşaat Mühendisleri Odasına gidip- geliyordum. Yakın olduğu için arkadaşlarla TMMOB'ye de giderdik. Fakat o zamanlarda hatta biraz daha sonra Dev-Genç'in bir kararı vardı; "gençler TMMOB'ye gelmeyecekler, Konur Sokak'a girmeyecekler, Mülkiyeliler Birliğine gelmeyecekler" diye. TMMOB'nin de altında bir lokal

vardı, orada oturuyordum; biri geldi, “Ne arıyorsunuz burada?” dedi. Dışarıda da gençler vardı, onları tanımıyorum. Ki mühendistim o zaman, DSİ Genel Müdürlüğünde çalışıyordum. Bizi kovalamak isterken, “Ben mühendisim” dedim. “Bunun üzerine beni durdurdu, yukarı çıktık. Oğuz Türkyılmaz’la daha önceden tanışıyordum. Oğuz Türkyılmaz Genel Sekreterdi o zaman. Yani Teoman Ağabeyle ilişkilerim ve/veya anılar çoğunlukla Oğuz Türkyılmaz vasıtasıyla gelişti. Yine hangi odanın genel kuruluydu hatırlamıyorum... Bülent Damar da söyledi; o zaman da odalar arasında siyasi ayrılıklar falan vardı, siyasi görüş ayrılıkları vardı. DSİ Genel Müdürlüğünde bir odanın mı, TMMOB’nin mi genel kuruluydu, onu tam hatırlamıyorum. Elektrik Mühendisi arkadaşım Orhan Örucü de burada, onun bir tanımlaması var, konuşma şablonu diye;”dünyada durum, ülkemizde durum, özelimizde durum gibi”.(Günümüzde de çoğunlukla kullanılan bir şablon). Her siyasi grubun o odadaki mühendis mimar temsilcileri, kendi meşreplerine göre konuşmalarını, yukarıda açıklanan şablon içerisinde yaptıktan sonra ortalık biraz gerildi. Konuşmalardan dolayı mı, başka şeylerden dolayı mı, onu tam hatırlamıyorum. Teoman Ağabey son sözü aldı, hiç unutmuyorum, “Bir fıkra mı anlatayım” dedi, “Bir olay mı anlatayım” dedi, öyle bir şey söyledi; “Bir düğünde halay çekiliyor, davul zurna hep aynı makamı çalıyor; ama bir kısmı hoptrinam diye oynuyor, bir kısmı tirinamhop diye oynuyor, bir kısmı da nahoptrinam diye oynuyor” dedi. Artık bir fıkra mıydı, olay mıydı ya da kendi mi uydurdu, onu bilmiyorum, hatırlamıyorum, böyle bir şey anlattı. Salon sütliman oldu, ses soluk kesildi, gerginlikler bitti. Böyle bir anımı hatırlıyorum.

Yine Ankara’da, 1977 1 Mayıs’ının afişlemesi vardı. Devrimci Mühendis-Mimarlar’a ve Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğinde ilgili kişilere Kızılay çevresinin afişleme görevi verilmişti, Demokratik Platform tarafından. Teoman Ağabey bütün örgütlenmeleri en ince ayrıntısına kadar yaptı. Kendisi bizim bilmediğimiz bir yere gitti; fakat haber kanalları da bir şekilde açıldı. Ama herhangi bir gözaltı durumunda nereden nasıl, O’na ulaşılacaktı onu tam hatırlamıyorum, ya da ben bilmiyordum. Medet Özbek yakalandı. Yakalandı değil, daha doğrusu afişleme yaparken geldiler, götürdüler. O zaman öyle büyük bir cezası falan yoktu, sokakları kirletmekten ceza kesiliyordu. Zabıta, Medet’e dedi ki, “Paran var mı yanında?” 30 lira mı, 33 lira mı, öyle bir şey. “Var” dedi o da. Gitti, parayı ödeyip, geldi. Teoman Ağabey, ne oldu, nereden çıktı, nasıl oldu, Yüksel Caddesi’nin oralarda bir yerde bizleri buldu. Medet de gelmişti zaten. “Başka kayıp var mı?” vesaire diye ilgilendi.

Yine 1977 1 Mayıs'ında Ankara'dan hatırı sayılır bir katılımı hep birlikte gitmiştik. TMMOB korteji olarak Beşiktaş'ta akşama kadar beklemiş, DİSK'in de birtakım manipülasyonlarıyla akşam 19.00'da ancak alana girmiştik. DİSK Genel Başkanı, daha sonra katledilen merhum Kemal Türkler konuşmasını bitirmek üzereyken hengâme koştuk. Hemen Gezi Parkı'nın önündeydik, AKM'nin önündeydik, kürsüye de yakındık. Silahlar, o zamanki adıyla İntercontinental Hotel in üst katlarından ve Sular İdaresinin Taksim'e bakan tarafından çok yoğun olarak ateşlenmeye başladı. (Ancak hedef gözetmeksizin, havaya sıkılıyordu) Üniformalı polisler de ne olduğunu anlamadıkları için hep tam siper arabalarının altına yattılar, sonra alana doğru kitleyi kovalamaya başladılar. Zaten olan olmuş, katılımcılar panik halinde sağa-sola kaçışmaya başlamıştı. Gerisini anlatmaya gerek yok, hepimizin malumu. Sonuçta 38 emekçi katledilmişti, saygıyla anıyorum. TMMOB kortejinde burada bulunanların çoğu vardı, ama herkes bir yana dağılmıştı. Teoman Ağabey, ben, merhum Medet Özbek ve Ersin Önsel, sanırım Ertuğrul Tonguç da vardı, kendimizi Gezi Parkı'nda bulduk. O sırada kürsü mürsü kalmamış, her taraf dağılmıştı."Malzemesini" Gezi Parkına saçan disk görevlileri de dağılmış, birtakım gençler de pankartlardan yaptıkları torbalarla kayda değer "malzemeleri" toplamaya başlamıştı. Teoman Ağabey bizleri uyardı, "İlgilenmeyin bunlarla, vazgeçin" dedi. Yanlış hatırlamıyorsam Lamartin caddesinde bulunan TÜTED (Tüm Teknik Elemanlar Derneği) e gittik.

Orada bildiği telefonlara asıldı ve maalesef, Taksim İlk Yardım Hastanesinde, Şişli Etfal Hastanesinde ve diğer hastanelerde ve basından ölümler olduğunu öğrendik. Rakam da o zaman tam net olarak çıkmıştı ortaya; 38 kişi. Ama orada şunu gördüm: Soğukkanlılığını hiç yitirmedi. Zaten soğukkanlı bir insandı. Yanlış anlamayın, tavrı sert ama sevecen bir insandı. Onun için, hem güven verirdi, hem de eyyamcılara korku salardı.

Bir de, yine hiç unutmam, Oğuz Türkyılmaz da vardı, 1978 18 Aralıkta, Ziraat Mühendisleri Odası Adana Şube Başkanı Akın Özdemir faşist bir saldırıda katledilmişti, onun cenazesine gidilecekti. TMMOB'de, şimdi ne kadar var yok bilmiyorum, o zaman para pul yoktu, kırık masa - sandalye falan vardı, hemen o girişte, Oğuz'un odasının karşısında otururduk. Uçakla gidilecek, bilet parası da yok. Nasıl edelim, nasıl yapalım falan diye kafa yorduk. Sonradan bir çözüm yolu bulundu. Hiç unutamam oradaki gayretini, mevcut duruma isyan eden mahcubiyetini.

Arkadaşların çoğu bilir, il koordinasyon kurulları o zaman bir ihtiyaçtan kaynaklandı. Yani Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğinin örgütlenmesini çok daha artırmaktan ziyade, Demokratik Platform illerde de görev yapıyordu; daha doğrusu, İstanbul, İzmir, Ankara, Adana gibi büyük şehirlerde eylemlilikler olduğu zaman ister istemez TMMOB'nin de destekleyeceği hareketler oylamaya sunulabiliyordu, oylamada da çoğunluğu kazanabilmek için yeni bir teşkilata ihtiyaç vardı. İKK'nın çatısını Oğuz Türkyılmaz, ben, Teoman Ağabey oluşturduk. Oğuz şimdi hatırlar belki, yazısı çirkin olduğu için, "Sen yazma, ben yazayım" dedim. O zamanlar şimdiki gibi bilgisayar falan yok, daktiloya yazıyorsunuz, sitensile geçiyor, oradan işte mumlu kâğıttan falan teksir alıyorsunuz. 18 maddelik bir tüzük. Hâlâ da 18 madde galiba, çok maddesi değişmedi, yıllarca muhalefet ettiler de değişmedi. O zaman da etmişlerdi bazı kesimler. Özellikle Makine Mühendisleri Odası, "İllerde TMMOB'in şubesini mi mi kuruyorsunuz?" diye muhalefet etmişti. Ama İKK'lar da o şekilde hayat buldu ve bugün de TMMOB'nin en iyi organlarından, illerdeki, ilçelerdeki sslerinden biri.

Yine başka bir olay: Adana'ya gelmişti. 90'lı yıllardı. Mamak'tan birtakım arkadaşlar Ceyhan Cezaevine nakledilmişti, onlarla görüşmek istiyordu. Çoğunlukla Ankara'dan, İstanbul'dan gelenlerle de ben ilgilenirdim. Ceyhan Savcısına gittik. "Teoman Öztürk, Hasan Aksungur" dedim. Beni tanımaz. Genç bir savcıydı. Demek ki bir yerlerden aklında kalmış Teoman Öztürk ismi. Ya Dev-Genç'li, ya Ankara Hukuk mezunu, ya da İstanbul Hukuk, tam bilmiyorum. Ama iyi bir savcıydı, adam gibi bir savcıydı. "Derhal" dedi, oturttu, çay ısmarladı falan. Cezaevine geldik. Cezaevinde asker, gardiyan, başçavuş, üstçavuş esas duruşa geçtiler neredeyse. İçeri girdik. Başgardiyan bizi hemen avukat odasına aldı. Odada böyle puf koltuklar var, eski tip, yüzü gözü yırtılmış, orada görüşmeler yapıldı, çaylar geldi falan. Böyle de bir animız olmuştu.

Bunlar bizatihi yaşadığım, unutamadığım anılar.

Bu fırsatı bana verdiğiniz için teşekkür ederim. Gerek size, gerek daha önceki Ağabeylerimize, yıllardır görmediğim herkese saygılar sunuyorum, iyi geceler diliyorum.

GÜVEN BİRKAN

Mimar

Teoman'la ilgili anılarımdaki ilk fotoğraf şu:

1960'ların sonu. Ankara'da, Aşağı Ayrancı semtinde, Meneviş Sokak'ın köşesinde bir apartmanda oturuyoruz. Pencерemiz birkaç dükkândan oluşan bir çarşıya bakıyor. Yağmurlu bir gün, denizci üniforması içinde daha da yakışıklı görünen genç bir teğmen, pardösüsünü iki yana açmış, kanatlarının altında iki küçük kız. Birlikte yağmurdan korunmaya çalışarak bakkala doğru koşuyorlar.

O yıllarda Teoman meslek kurası çekmiş, Deniz Kuvvetleri'nde askerlik görevini sürdürmekteydi. Mimar olarak çalıştığı birimde ihale yolsuzluklarına karşı muvazzaf subaylarla birlikte verilen mücadelede yer aldığını çok sonraları, birimin komutanından öğrenmiştim.

İkinci fotoğraf, dostluğumuzun ilerlediği, ailecek sık sık görüştüğümüz yıllara ait:

Teoman, evdeki koltukların kumaşlarını bir döşemeci ustalığıyla değiştiriyor. İş dışı saatlerde sürdürebildiği bu çalışma günlerce sürüyor. Bu arada Elif ile Aslı evde bir kedileri olsun istiyor. Onları kıramıyor. Muzır kedi, tırnak bilemek için yenilenmiş koltukları seçiyor. Kısa sürede canım kaplamalar eskisinden beter oluyor.

Koltuklar tahrip olurken, Teoman'ın bir kere bile serzenişte bulunduğuna tanık olmadık; ne kızlarına, ne kedilere. Evet, kediler dâhil, ailesine çok düşküdü. Ama korumacı bir içgüdüyle onları günün birinde yalnız bırakmasına neden olabilecek bir mücadeleden bir an bile geri durduğunu görmedik, birçok yurtsever gibi.

Teoman'la aynı fakültede okuduk. 1960'ların başıydı. Teoman bizden iki sınıf öndeydi. Toplumsal hareketlerin durgunlaştığı bir dönemdi, dolayısıyla, öğrenci etkinliklerde bir araya gelme şansımız olmadı. Mimarlar Odası çalışmalarıyla ilgilenmeye başladığımızda, 1970'lerin başında onunla yeniden tanıştık. Çok kısa süre sonra da aynı yönetim kurulunda görev aldık. Şaban Ormanlar Başkan, Teoman İkinci Başkandı. 12 Mart Muhtırası verileli bir yıl olmuş, Genel Sekreter Yavuz Önen görevi bırakmak zorunda kalmıştı. Onun yerine Genel Sekreterlik görevini üstlenmem uygun görüldü.

O yıllarda odalarda ve TMMOB'de genel kurullar ve yönetim her yıl yenileniyordu. Ertesi yıl Mimarlar Odası'nda neredeyse aynı kadro yine görevdeydik. Bu kez, çalışmalarımızın ağırlık konusu TMMOB idi. Bir yandan TMMOB'nin gücünü kıracak bir yasa çalışması Senato'da kabul edilip Meclis'e gönderilmiş, bir yandan da TMMOB'nin iktidar yanlısı yönetimi, darbecilerin desteğini de arkasına alarak genel kurulun toplanmasını iki yıldır engelliyordu. Bunu başaran TMMOB Başkanı da maalesef Mimarlar Odası temsilcisiydi. Biraz da o nedenle mi bilmem, bu iki sorunla mücadele için bir araya gelen 15 oda adına yürütücülük görevini Mimarlar Odası üstlendi. Oda yönetimi de Teoman'ı ve beni görevlendirdi. Teoman o sırada bir kamu kuruluşunda çalışmaktaydı, bu işe ayıracağı zaman sınırlıydı. Oda Sekreteri olarak ben tam zamanlı çalıştığım için çok daha fazla zaman ayırabiliyordum ve rutin işleri yürütüyordum. Ama o, her biri çeşitli nedenlerle ayrı telden çalan odaları bir araya getirme görevini üstlendi. Bu yoldaki başarısı sayesinde öteki tüm oda yönetimlerinin saygısını kazandı ve onların desteğini aldı.

1970'lerin başında, büyük oda-küçük oda tartışması, bir araya gelmenin önündeki en büyük engeldi. Her odanın TMMOB yönetiminde bir oy hakkı olması, buna karşılık üye sayısı ile orantılı aidat ödenmesi biçimindeki uygulamaya, özellikle Makina Mühendisleri Odası ve İnşaat Mühendisleri Odası gibi üye sayısı görece fazla olan oda yönetimleri tepkiliydi. Genel Kurulun toplanamayışında bu konudaki görüş ayrılıklarının da payı vardı. Teoman'ın, kanun değişikliğine karşı verilen mücadele sırasında ve TMMOB Genel Kurulunun toplanmasını sağlama sürecinde odaların ortak gücünü

seferber etmedeki başarısı, 1973'te yapılan Genel Kuruldan sonra toplanan Yönetim Kurulunda Başkan seçilmesini sağladı.

Ama Teoman'ın asıl başarısı, başkanlık yaptığı yıllar boyunca, odaların uzlaşmadığı her durumda tartışma ve ikna yoluyla ortak çözümleri sağlayabilmesiydi. İkna konusunda özel bir yeteneği vardı. Tarafları dinleyip, gereken tartışmalar yeterli olgunluğa ulaştıktan sonra, biraz da babacan bir tavırla, sorun çözücü önerileri öyle inandırıcı bir üslupla sunardı ki, o aşamada kimsenin itiraz edeceği bir durum kalmamış olurdu. Onun sorun çözücülüğü zamanla TMMOB'nin sınırlarını aştı. O kadar ki, sadece siyasal konularda değil, kişisel sorunları olan uzak dostları bile gecenin her vakti kapısını çalar oldu. Aile, bu ani konuklara giderek alıştı. Sahip olduğu güvenilir insan profili onu toplumsal muhalefetin her kesiminin sürekli danıştığı bir kişilik haline getirdi. Bu yönüyle anılmak herkese kolay nasip olmaz. Ne mutlu ona.

HÜSEYİN YEŞİL

Elektrik Mühendisi

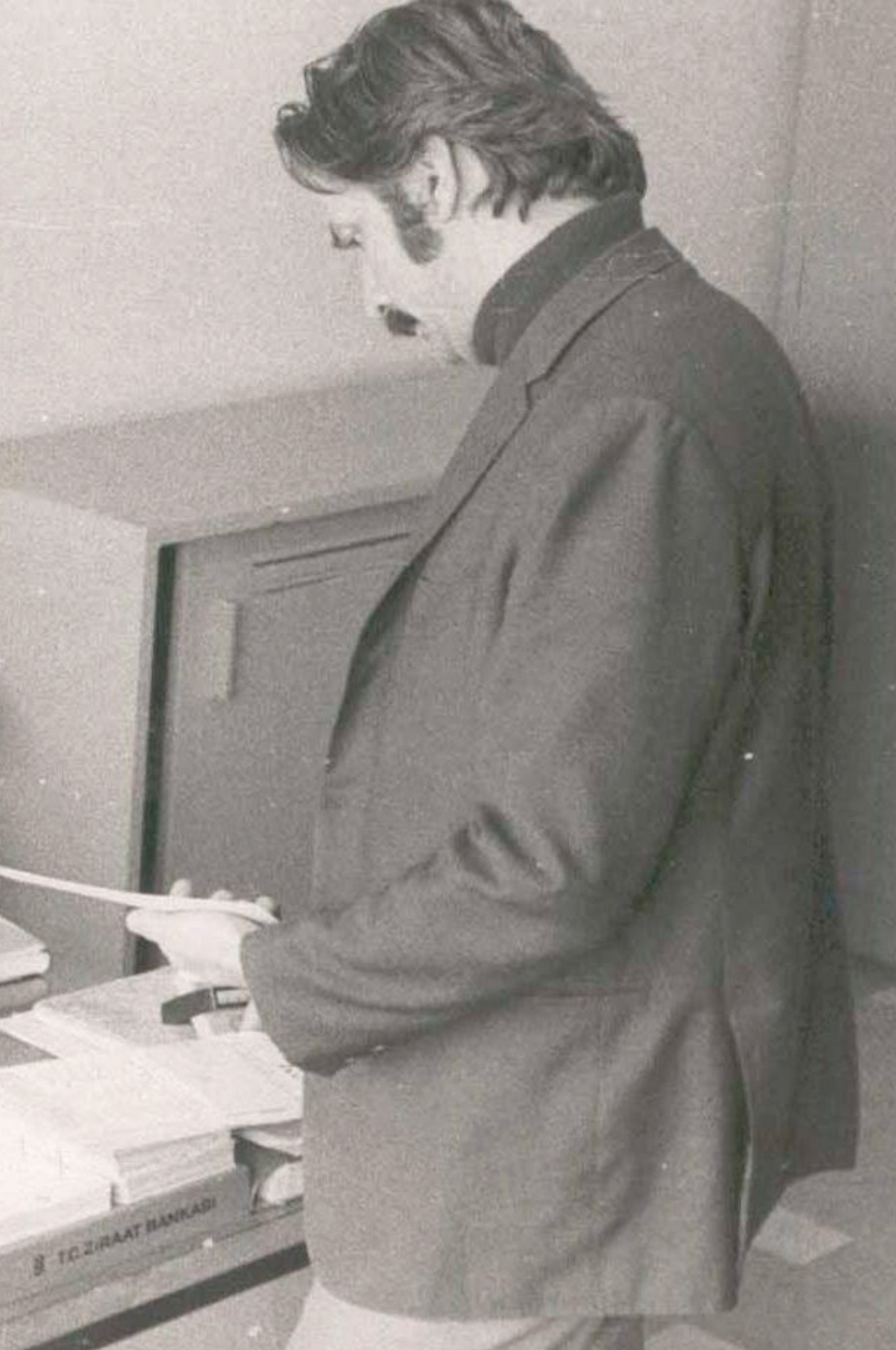
Başkanı; teşekkür ederim. Bütün dostlara, arkadaşlara sevgi ve saygılarımı sunuyorum. Herkesin dediği gibi, Teoman yine bizi bir araya getirdi.

Her ölüm yıldönümünde konuşmalar yapardık, anılar anlatırdık, şimdi de arkadaşlar anlatıyorlar, ben tekrar onlara girmeyeceğim; bugün sosyal medyada onunla ilgili bir paylaşımda bulunmuştum, o paylaşımı sizinle de paylaşacağım.

Ben, Teoman Öztürk'ü 1976 yılında tanıdım. 1975 mezunuyum. 1976'da EMO İstanbul Şubesi Yönetim Kuruluna girdim ve TMMOB Genel Kurulunda da kendisiyle tanıştık.

Teoman Ağabey, arkadaşlarıyla birlikte, TMMOB'de genel olarak sol, özel olarak da devrimci-demokrat hegemonyanın kurulmasını adım adım sağlayan iyi bir lider, iyi bir arkadaş, iyi bir dost ve iyi bir örgütçüydü. Onu çok özleyip ve yokluğunu hem kendim, hem TMMOB ve Türkiye devrimci hareketi için büyük bir eksiklik olarak hissediyorum. Aramızdan ayrılışının 27. yılında Teoman Öztürk'ü, Teoman Ağabeyi sevgi, saygı ve özlemlerle anıyorum.

Teşekkür ediyorum.

HİKMET TÜMER

Jeoloji Mühendisi

İyi akşamlar.

Değerli Başkan ve daha önceki başkanlarım; hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Ben, 1974 yılında fakülteden mezun olduktan sonra, Odamız yeni kurulmuştu, Jeoloji Mühendisleri Odasına kaydoldum. Tabii, Odanın kendi iç sorunları ve örgütsel sorunları vardı, bir taraftan onlarla uğraşıyoruz, bir taraftan da TMMOB'yi anlamaya, tanımaya çalışıyorum. 1975 yılında, II. Teknik Eleman Kurultayında bana Düzenleme Kurulunda görev verildi. Bu toplantılarda Teoman Ağabeyi yakından tanıdım; onun devrimci, demokrat, sosyalist kişiliğini birebir söylemlerinden, konuşmalarından görmeye başladım. 1976 yılındaki III. Teknik Eleman Kurultayında da çalıştım, yine Teoman Ağabeyle daha yakın ilişkilerimiz oldu. Sürekli bizlere şunu söylüyordu: "Güç birliği yapmamız lazım, sendikalaşmamız lazım ve tüm teknik elemanların bir arada olması lazım. Kendi odalarınızda görevler yapın, hiçbir zaman küçük görev-büyük görev ayrımı yapmayın, her türlü mücadeleyi ve siyasi mücadelenizi de bu platformlarda verin ve güç birliğini artırın" derdi. Biz de, odalarımızda, devrimci, demokrat, yurtsever arkadaşların yönetiminde olmalarını sağladık. Tabii, bununla beraber TMMOB'nin yönetimi bizleri, hepimizi çok yakından ilgilendirirdi, orada da devrimci-demokrat arkadaşlarımızı yönetimlere taşımaya gayret ederdik. Bu çalışmalarımızı bütün odalar nezdinde yapardık; sadece kendi odamız

değil, İnşaat Mühendisleri Odasında, Makine Mühendisleri Odasında, Elektrik Mühendisleri Odasında, Harita ve Kadastro Mühendisleri Odasında, her yerde uğraşırdık. Teoman Ağabeyden aldığımız bu yol haritasını kendi odamızda da süreç içinde uygulayarak, yönetimlerinde, başkanlıklarında falan bulundum. Ama hep Teoman Ağabeyin bu ilkeleriyle. Yani bilim ve tekniği halkla buluşturmaya çalıştık.

Bugün kabristanda, kabri başında da söylemiştim, şöyle bir anımı da anlatmak istiyorum: O yıllarda MTA'da görevliydim, Kömür Dairesinde. Sanıyorum 1978 ya da 79 yılıydı. Bir kömür sahasının ön etüdü için Ağrı Eleşkirt'e görevlendirilmiştim. Neyse, gittim, Eleşkirt'te kalacağım birkaç gün. Bu arada da Eleşkirt'i tanımak istiyorum. Gözüme bir köşede kahvehane ilişti. Kahvehaneye girdim, bir çay içmek ihtiyacı duydum. Küçük bir masada 55-60 yaşlarında birisi oturuyor, arkasındaki panoda bir Atatürk'ün resmi var, bir de Teoman Ağabeyin resmi var. Şaşırdım, "Nasıl oluyor bu?!" Dedim, "Hayrola, bu kim?" "Mühendislerin başkanı" dedi. "Tamam da, sen kahvecisin, nasıl onu tanıyorsun, biliyorsun?" Bana söylediği şey şu oldu: Dedi ki, "Ben Ergani madeninde çalışıyordum, Etibank'ta, oradaki mühendisler ve idare bize kötü davranıyordu ya da taleplerimizi kulak arkası ediyorlardı. Bir gün dediler ki, 'Buraya mühendislerin başkanı gelecek.' Biz bir anlam veremedik. Neyse, baktım, yiğit ve yakışıklı bir adam geldi. Önce bizi topladı ve dinledi, biz dertlerimizi anlattık, sıkıntılarımızı anlattık, notlar aldı. 'Tamam, ben ilgileneceğim' dedi. Daha sonra oradaki mühendislerle bir toplantı yaptı. Daha sonra da idareyle bir toplantı yaptı. Sonra gitti. Birkaç gün sonra hem mühendislerin tavrı değişti, bize karşı daha olumlu davranmaya başladılar, hem de idare taleplerimizi ellerinden geldikçe yerine getirmeye çalıştı. Benim bu mühendislerin başı olan Teoman Bey'le tanışmam böyle oldu. Sonra ben onun gazetelerdeki demeçlerini görüyorum, bunları kesip saklıyorum ve okuyorum." "Niye yapıyorsun bunu?" dedim. "Çünkü ben onu çok sevdim; daha da önemlisi, çok güvendim" dedi. Güven algısının, güven duygusunun ne kadar yüce bir şey olduğunu ben Eleşkirt'te bir kahveciden bu şekilde öğrendim. Dolayısıyla çok mutlu oldum. Sonra ben de mühendis olduğumu söyledim. "Sen tanımıyor musun?" dedi. "Tanıyorum da, seninle ilişkisini merak ettim" dedim. O da bana bunu anlattı.

Daha sonra Ankara'ya geldim. Bir karşılaşmamızda Teoman Ağabeye bunu anlattım; "Böyle böyle oldu" dedim. "Hatırlıyorum, bazı işletmelere gitmiştik o zaman" dedi. "Şunu unutma Hikmet" dedi, ben de gerçekten onu unutmuyorum, "Doğruyu öğrenmek zor bir iştir. Ama daha zoru doğruyu uygulamaktır." Ben de bu ilkelerle hareket etmeye çalıştım. Doğru bir şeyleri

yapmak, halka güven vermek, yaptığınız işin onun menfaatine, onun çıkarına olduğunu ona ifade etmek herhalde Teoman Ağabeyin bana öğrettiği en güzel şeylerden biriydi.

İkinci bir anımı da anlatayım; 2 sene evvel, 22 Temmuzda kaybettiğimiz Haydar İlker bir gün bana telefon etti; “Lokaldeyiz, Teoman Ağabeyle beraberiz. Seni sordu. Gelebilir misin?” dedi. “Tabii” dedim, gittim. Konuşuyoruz, tartışıyoruz. Hafta sonuydu. O arada bizim lokalde bir sanatçı türküler söylüyor. Bana dedi ki, “Eşkıya dünyaya hükümdar olmaz türküsünü biliyor mu acaba?” “Soralım Ağabey” dedim. “Onu dinlemek isterim, çok severim” dedi. Neyse, sanatçı da biliyormuş, söyledi türküyü. Sonrasında, zaman zaman o türkünün sonra sözlerini hatırladığımda, Teoman Ağabeyin niye o türküyü çok sevdiğini daha iyi anlıyorum.

Bugün TMMOB’ye, odalara, faşist iktidarın, bu çete iktidarının yaptığı bütün baskıları hepimiz biliyoruz. Bütün bunlara karşı Teoman Ağabeyden aldığımız feyizle direnmeliyiz, mücadele etmeliyiz, daha çok siyaset yapmalıyız ve bunlarla uğraşmalıyız. Çünkü eşkıya dünyaya hükümdar olmayacaktır, olamayacaktır.

Hepinizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum. İyi akşamlar.

İSMET RIZA ÇEBİ

Makina Mühendisi

Kusura bakmayın, görüntü veremiyorum, ama hepinizin görüntüsünü alıyorum, sizleri gördüğüm için çok mutluyum. Bu toplantıyı düzenlediği için TMMOB'nin yöneticilerine ve Başkanına teşekkür ediyorum.

Teoman Öztürk'ü saygı, sevgi ve özlemle anmak benim için çok önemli bir şey. Birçok şeyi birçok arkadaşımız bu zamana kadar anlattılar. Benim için Teoman'ın iki tane çok önemli vasfı vardı. Bir tanesi, birleştiriciliği. İkincisi, ayrıştırıcı olmayışı.

Teoman'ın Birlik tarihindeki en önemli yerlerinden biri şudur: 1954'te kurulmuş olan TMMOB, belli bir süre sonra bölünmüş, iki ayrı yapıda çalışıyordu, TMMOB'yi yöneten kişilerin hiçbir etkinliği kalmamıştı ve TMMOB gerçekten etkisizleşmiş bir durumdaydı. Teoman, bu yapıda, odaları tekrar birleştirerek, TMMOB'nin birlik olmasını sağlayarak en önemli katkıyı yaptı. Bu, herkese güven vererek yapılmış bir olaydı.

Daha sonra Teoman'la uzun süre birlikte çalıştık; oda başkanı, yönetim kurulu üyesi olarak, dost olarak. Teoman'ın bence en önemli vasfı, dediğim gibi, ayrıştırıcı değil, birleştirici olmasıydı. O dönemlerde odaların hepsinde farklı farklı görüşler vardı, sosyal olarak, mesleki olarak bakışlarda farklılıklar vardı; ama TMMOB Yönetim Kurulunda bunların hepsini birleştirici noktayı bulan Teoman'dı ve bu da Birliğin güçlenmesini ve gerekli işlevleri yapmasını

sağlayan temel bir faktördü. Tabii, Teoman'ın asıl önemli vasfı sosyalist olmasıydı ve bütün meselelere bir sosyalist olarak bakmasıydı.

Herkes konuştu, pek çok şey anlatıldı, belki anlatmaya kalksak daha saatler sürer; daha çok şey anlatmaktansa, onun aziz hatırası önünde saygıyla eğiliyorum; ailesine, çocuklarına ve torunlarına böyle bir kişinin efradı oldukları için övünmelerinin ne kadar önemli olduğunu söylemek istiyorum. Hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

MEHMET ÖNDER KÜÇÜKKARAGÖZ

İnşaat Mühendisi

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

1973'te mezun olduktan sonra İnşaat Mühendisleri Odasındaki demokratik çalışmalara genç bir mühendis olarak katılmıştım. O sırada, 1973 veya 74'te yapılan II. Teknik Eleman Kurultayında bir komisyonda çalıştım ve bu dönemde Teoman Öztürk'ü tanıma şansına sahip oldum. İnşaat Mühendisleri Odası o dönemde en sert mücadeleleri yapan bir oda durumundaydı. 1975-76-77 yıllarında Milliyetçi Cephe Hükümetinin bindirilmiş kıtalarının saldırısı altındaydı. En demokratik mücadeleler üç gün süren bu kongrelerde yapıldı ve buralardan çıkan momentum bütün odaları da sarsmaya başlamıştı. Teoman Öztürk, bu mücadeleler sırasında hep arkamızda oldu ve bizi destekledi. Bu bizim için çok önemliydi.

1975'ten 1980 yılına kadar TMMOB'de, Mustafa Erdemli, daha sonra Ertuğrul Tonguç ve Oğuz Türkyılmaz'la beraber Genel Sekreter Yardımcısı olarak çalıştım. Bu süre içinde çok uzun zamanımı Teoman Öztürk'le beraber geçirdim. Önümüzdeki dönemlerde de bu mücadele içinde yer alacak olan genç kuşaklar için özellikle anlatmak istiyorum, özellikleri şunlardı: Bir kere, mühendis ve mimarların hâkim sınıfların yan güçleri olmasını engelleyici çalışmalar yaptı ve bunu da başardı. Emperyalizm, işbirlikçiler ve benzerlerinin yordakçısı durumuna düşen teknik elemanların gözünü

açtı diyebiliriz. Bunlar nasıl oldu? Bir, işyeri örgütlenmelerine çok ağırlık verdi. Genel sekreter yardımcılarını sürekli işyerlerinde örgütlenmeler üzerinde çalıştırdı; büyük şehirleri dolaştık, büyük kurumları dolaştık, birçok işyerlerinde toplantı yaptık. Daha sonra bu işyeri örgütlenmelerinin etkisini derleyip toparlayabilmek için ayrıca bu illerde il koordinasyon kurullarının gelişmesi ve evrimleşmesi üzerine önemli çabalar sarf ettik. Bunlar hep Teoman'ın o zamanki öngördüğü planlardı. Bu şunu getirdi: Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğinin Yönetim Kurulunun çeşitli odalardan gelen üyelere oluşması ve bunların siyasi görüşlerinin farklı olması, Yönetim Kurulunda ortak kararlar alınmasını güçleştiriyordu. Bütün arkadaşlarımızın söylediği gibi, Teoman Öztürk burada birleştirici ve kapsayıcı bir politika izledi, hiçbir zaman ayrıştırıcı olmadı. Bütün görüşleri dinler ve oradan, TMMOB Yönetim Kurulundan ortak bir görüş çıkarırdı. Bu o dönem içinde pek fark ediliyordu, ama bunun çok önemli bir etkisi oldu.

O da şöyle oldu: O zamanki Türkiye solundaki birçok farklı görüşler çeşitli demokratik kitle örgütlerinde temsil ediliyordu. Bunlar bir araya geldiği zaman bazı tartışmalar kısır tartışmalara dönüşüyor ve sektör ortamlar belirliyordu. Hâlbuki TMMOB'de alınan, çok farklı siyasi görüşlerin bulunduğu bir ortamda alınan ortak kararlar, ortak kararların alınabileceğini, ortak eylemlerin yapılabileceğini, ortak çalışmaların yapılabileceğini gösteriyordu. Bu, diğer örgütlerle olan ilişkilerimizde TMMOB'nin giderek öncü bir rol almasını sağladı. Böylece Demokratik Kitle Örgütleri Platformu'nda, ilk başlarda gözükme de, TMMOB'nin öncülüğü söz konusu oldu. Bu o kadar önemliydi ki, ta DİSK'e kadar pek çok alanı etkiledi. TMMOB'nin katıldığı toplantılarda, Yönetim Kurulunda alınan kararlar ortak kararlar olduğu için, bu, o toplantılarda da önemli bir etki yarattı. Bu, Teoman'ın başardığı en önemli şeydir aslında. Çünkü toplumsal muhalefetin birleşmesini ve bir dinamizm kazanmasını sağlıyordu. Bu konuda bizlere, orada profesyonel çalışan görevliler olarak bizlere görevler verdi. 1 Mayıs'lar dâhil, 13 Mart Mitingleri dâhil, hepsinde, TMMOB'den aldığımız görevler çerçevesinde, diğer örgütlerle olan ilişkilerimizde kapsayıcı ve birleştirici bir çalışma yürüttük. Teoman Öztürk, bizden aldığı raporlarla bunları başından sonuna kadar denetledi ve bazı tavsiyelerde bulunarak, bu gücün, toplumsal dinamiğin hayata yayılmasını sağlayan bir önder durumuna geldi. Çok saygın bir niteliği vardı.

TMMOB, o zamanlar da, yasal yapısından dolayı, kapanan birçok demokratik kitle örgütünün sığınağı durumuna gelmişti. POLDER'den tutun da

TÖBDER'e, TÜMDER'e kadar. Herhangi bir şey olduğu zaman, kapandıkları zaman, gidecekleri en önemli kuruluş TMMOB oldu ve TMMOB'nin kapıları hep açık tutuldu.

TMMOB'nin bu birleştirici özelliğinin etkisi hâkim güçler tarafından da tabii ki tespit ediliyordu. Çeşitli provokasyonlara da uğruyorduk. Örnek vereyim: 1977 yılının Aralık ayında, Zonguldak, Bursa, İzmir, Sivas, çeşitli yerlerde yaptığımız çalışmalarda, buralarda mitingler düzenledik, toplantılar düzenledik. İzmir'de 1977'de, 24 Aralıkta bütün demokratik kitle örgütleriyle beraber yaptığımız miting ve yürüyüşün sabahında Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğinin lokaline el bombası atıldı. Dönün bakın, onu görürsünüz. Daha sonra Birliğe karşı silahlı saldırılar düzenlendi, polis baskınları oldu. Çünkü o dönemin hâkim güçleri -şimdiki hâkim güçlerin de pek farkları yok- kimin öncülük yaptığını çok iyi tespit etmişlerdi.

Ayrıca, Teoman'ın şu yapısı da beni çok etkilemiştir her zaman: En zor zamanlarda bile çok sakin ve direngen bir yapısı vardı. Bu bizi yılgınlıktan uzak tutuyordu.

Bunlar genelde TMMOB içinde yaptığımız, o dönemki çalışmalarla ilgili anılarım.

Bunun dışında, Teoman Öztürk'le kişisel olarak da ilişkilerim oldu. O Paris Caddesi'ndeki dükkânda yaşadıklarıyla ilgili de bilgilerim ve deneyimlerim oldu. Daha sonra yurtdışına çıkmak durumunda kaldığım zaman, sevgili Aylin abla ve kızları Elif ve Aslı'yı ziyaret ettiğim bir günüm var, o günü hiçbir zaman unutamam. Teoman içerideydi, Aylin ablanın tavırları, çocuklarıyla beraber, o inanılmaz direngen, yılgınlığa kapılmayan tavırları beni çok etkilemişti.

Sonraki gelişmelerde ise Teoman'la unutulmayacak birkaç anım oldu.

Yurtdışından döndüğüm zaman, Teoman'ın, İzmir'de, Karayolları'nda çalıştığını duydum. Fakat Teoman'ın bizim evimize sürekli geldiğini, benim çocuklarımla baba eksikliğini giderdiğini bilmiyordum. Bir akşam eve geldiğimde kapıyı bana Teoman açtı. Sonra bana eşim anlattı; Teoman geliyor, benim küçük çocuklarımı falan lunaparka götürüyor, sahillere götürüyor, eşime yardımcı oluyor falan. O süreçte bu beni çok duygulandırmıştı. Ayrıca böyle de insancıl bir yönü vardı. Ondandır ki ona çok müteşekkirim. Hâlâ

özlüyorum, hâlâ benim için çok önemli bir insan olarak yer alıyor, hâlâ Aylin ablayı görmek istiyorum.

Saygılarımla.

METİN TÜTÜN

Mühendisi

Herkes merhaba. TMMOB'ye gerçekten çok teşekkür ediyorum, bütün sevgili dostları Teoman ağabey sayesinde tekrar topladı, hepimizi görebildik.

Herkes Teoman ağabeyin nasıl bir insan olduğundan bahsediyor, ben de bir-iki anımı anlatacağım, sevgili Elif'i görünce aklıma geldi.

Her şeyden önce, sevgili Aylin ablaya, sevgili Elif'e, sevgili Aslı'ya selamlarımı ve sevgilerimi gönderiyorum buradan.

1980 cuntasından sonra, binlerce devrimci ve demokrat gibi, benim de arandığım bir zaman olmuştu ve Teoman ağabey sayesinde eşimi ve kızımı görüyordum. O zaman Elif ve Aslı çok küçüktüler, herhalde hatırlamazlar.

Doğrusunu söylemek gerekirse, Teoman ağabey benim için bir idoldü. Belki herkesin hayatına dokunmuştur, benim hayatıma da dokundu. Çok fazla anım var. Bundan daha önce bahsetmişim, örneğin, bir akşam, saat 20.30-21.00'de beni lokale çağırdı. Ki normalde hiç bunu yapmazdı Teoman ağabey, çalıştığımız saatler dışında çağırılmazdı. Gittim. Yanında bizim işyerinden bir arkadaş vardı. "Gel Metin, otur" dedi. Oturdum. O arkadaşta döndü, "Haydi bakalım, Metin hakkında ne söylemek istiyorsan şimdi söyle, karşısında söyle" dedi. Bu o kadar önemli bir şeydi ki benim için, bütün hayatım boyunca uyduğum kurallardan bir tanesi oldu.

Sevgili Teoman ağabey hakkında söylenebilecek çok fazla şey var. Ben onu çok büyük bir saygıyla ve çok derin bir sevgiyle anıyorum. Bütün arkadaşlarıma da selamlarımı, sevgilerimi iletiyorum. Sağ olun.

MURAT GÜLTEKİNGİL

Kimya Mühendisi

Merhaba arkadaşlar.

Teoman ağabey hakkında söylenebilecek birçok şeyi arkadaşlar söylediler. Aslında ne kadar söylesek azdır. Ben de TMMOB yönetimine, bu kadar yıl, ısrarla, Teoman ağabeyin ölüm yıldönümlerinde yaptığı bu etkinlik için tekrar teşekkür ederim.

Ben, biraz önce bazı arkadaşların değindiği bir konu hakkında fikirlerimi söyleyeceğim; TMMOB'nin birlik halinde olması meselesi.

O zamanlar da birçok siyasi görüş TMMOB'de temsil ediliyordu. En azından yedi-sekiz görüş hem odalarda, hem TMMOB'de temsil ediliyordu. Doğal olarak da her görüş, "Benim görüşüm en doğru görüş, hatta tek doğru görüş, dolayısıyla benim temsil ettiğim odalarda ve mümkünse TMMOB'de benim görüşlerim doğrultusunda bir şeyler söylesin; çünkü bunlar doğru ve bunlar bizi sosyalizme götürecektir, devrime götürecektir" diye düşünüyordu. Teoman'ın bu görüşlere karşı yaklaşımı şöyle oldu: "Siz madem en doğru görüşü kendinizin temsil ettiğini düşünüyorsunuz, kendi dünya görüşünüzü uzmanlık alanlarınızda derinleştirin, olgunlaştırın ve raporlaştırın. Biz TMMOB olarak bunu halka sunalım; bu, kaba bir siyasi propagandanın ötesinde, belli bir içerikle sunulacağı için, toplumun gözü, toplumun kulağı bize döner." Yani yalnızca bir ikna, yalnızca bir karizma meselesi değildi bu, bir yaklaşım meselesiydi ve bu hayata geçirildiği için de hakikaten toplumun

gözü ve kulağı TMMOB'ye dönüyordu. Yani toplum, TMMOB'de, kuru bir propaganda veyahut birbiriyle itişen örgütlerden ziyade, o örgütlerin derinleşmiş görüşlerini, kristalleşmiş görüşlerini bir arada sunan bir örgüt görebiliyordu. Bunun şöyle de bir faydası vardı: Mesela herhangi bir örgütteki insanlar, “Benim görüşümdeki insanlar TMMOB'de var ve TMMOB bunu söylüyor, demek ki buna kulak vermek lazım” diyordu. Tam zıt görüşteki başka insanlar da böyle düşünüyordu. Böylece yalnızca topluma değil, başka örgütlere karşı da saygınlığımızın artmasına, onların bizi dinlemesine, bizim söylediklerimize kulak vermesine sebep oluyordu. Anlatacağım birinci konu bu.

İkincisi, arkadaşlar o zaman meydana getirilen raporların, görüşlerin falan kıymetinden bahsettiler. Bu konuda şöyle hassas olmak lazım: O dönemde bizim hazırladığımız bu dokümanları, raporları; bugünden bakarak onları değerlendiremeyiz. O zamanki bilinç düzeyiyle, toplumsal duyarlılıkla, o zamanki Türk toplumunun algı düzeyiyle paralel bir şeydi, bugünden bakarak değerlendirmek yanlış olur. O görüşlerin çoğu kıymetli tabii; yalnız, okurken, değerlendirirken, onları o zamanki şartlar içinde değerlendirmek lazım. Fakat onları o zamanki şartlar içinde değerlendirirken bile birçok görüşün de aslında çok kıymetli olduğunu bilmemiz lazım. Fakat o çok kıymetli görüşleri de savunmakta aslında yeteri kadar cesur değiliz. Mesela diyorlar ki, “Siz köprüye karşı çıktınız.” Evet, biz köprüye karşı çıktık, haklıydık aslında. İstanbul'un bu rezalet hale düşmemesi için bizim o zamanki görüşlerimizin dikkate alınması lazımdı. Bunu şimdi cesurca, “Evet, karşı çıktık, haklıydık” diye savunmamız lazım. Bunu da yönetimlere bir öneri olarak sunayım.

Hepinize selam ve saygılarımı sunuyorum.

MURAT GÜMRÜKÇÜOĞLU

Kimya Mühendisi

Herkese merhaba.

Ben de, tabii, bu akşam, Teoman ağabey gibi, sevdiğimiz, saydığımız bir sosyalist devrimci ağabeyimizi, önderimizi anacağız diye notlar almıştım; fakat bu notlardakilerin bir çoğu burada benden önceki konuşmacılar tarafından da söylendi. Aynı dönemi yaşadığımız ve konuştuğumuz için, anlatılanlar üst üste geliyor, çakışıyor. O nedenle, sadece dönemin ayırt edici bulduğum bir özelliğine değinip, sonra Teoman ağabeyden bahsetmek istiyorum.

1973 yılında Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğindeki kimlik değişimi ya da kırılma noktasının hazırlayıcı koşulları 1960'larda yatar. Yani TMMOB'de 70 sonrasında gördüğümüz devrimci dinamizmi hazırlayan toplumsal, siyasal, ideolojik geri plan aslında 60'lı yıllarda oluşmaya başlamıştı. Bu yıllarda bizim niteliğimizi öncekilerden ayırt eden çok önemli bir özellik kazandık, o da şuydu: 60'lı yıllardaki sendikal mücadelelerdeki yükselme, toprak işgalleri, hak arama eylemleri ve bu konudaki bilincin yükselmesi, aslında devlet ile toplumun, işçi ile patronun, kır ile kentin arasındaki çelişkileri yükselterek bir altüst oluşu da beraber getirmişti. Gelişen toplumsal süreç içerisinde daha önce kendini devletin bir parçası olarak gören aydınlar da modern toplumun, kapitalizmin iki kutbu olan emek ve sermaye arasında bölündüler. Yani emekten yana ya da sermayeden yana olmak gibi bir ayırım ayırt edici bir önem kazandı.

Bizim 73 yılından sonraki devrimci atılımımızda elbette ki kadroların çok önemi var. O kadrolar da zaten bu oluşum içerisinde şekillendi. Nihayetinde bu süreç teknik üniversitelerdeki devrimci öğrencilerin, artık mühendisler, mimarlar olarak gelip 73'te kongreyi almalarıyla sonuçlandı, bu niteliksel dönüşüm ortaya çıktı. Ben o dönemde emek-sermaye ayrımında net biçimde emekten yana tavır alınmış olmasının TMMOB tarihinde bir dönüm noktası olarak çok önemli olduğunu düşünüyorum. Yani devletten, sermayeden yana bir aydın profili karşısında emekten yana bir aydın profili ortaya konuyordu ve TMMOB'de yaşadığımız olaylar buna paralel, bununla uyum içerisindeydi.

Elbette 73 sonrası dönüşümü mümkün kılan önemli etkenlerden biri toplumsal koşullardı; ama diğeri de, TMMOB özelinde, Teoman Öztürk gibi, lider özelliği taşıyan, devrimci bir önderin ortaya çıkmasıdır; onun taşıdığı örgütleyici, toparlayıcı, birleştirici özelliklerdir. Tabii ki liderler kendi başarılarına tarihsel akışı belirleyemezler, ama tarihsel akışın getirdiği imkânlar ve potansiyelleri görüp kavrayan liderlerin önemi de tartışılmaz. Teoman ağabey, Teoman Öztürk, bu özellikleri taşıyan birisi olarak ortaya çıkmıştı. Diğer kadroların da desteğiyle, diğer odalardaki faaliyetlerle birlikte bu başarılı tarihsel dönemi hep beraber oluşturduk.

Öncelikle, büyük bir sevgi ve saygıyla andığımız devrimci-sosyalist bir insanla ömrümün bir bölümünü beraber yaşadığım ve onunla birlikte mücadele ettiğim için kendimi şanslı sayıyorum.

Bir insanı unutulmaz yapan en önemli şey, zamanın ötesine taşabilmesi, kendi zamanının dışında da yaşayabilmesidir. Teoman Öztürk, aramızdan ayrıldıktan sonra da yeni gelen kuşakların belleğinde yer eden insanlardan biri oldu. Ondan bugün de güç ve moral alabildiğimiz için şanslıyız. Onu özlüyoruz, hep özleyeceğiz.

Herkese selamlar.

MUSTAFA GÜZEL

Maden Mühendisi

Tüm dostlara iyi akşamlar diliyorum. Sayın Başkan, geç de olsa söz hakkı verdiğiniz için ve bu toplantıyı düzenlediğiniz için size de ayrıca teşekkür ediyorum.

Teoman ağabeyi nasıl anlatsam diye sabahtan beri düşünüyorum. Birçok arkadaş, Teoman Ağabeyin birtakım özelliklerini anlattı. Ben sadece bir-iki özelliğinden bahsedip, iki anımı anlatarak, konuyu derleyip toparlamaya çalışacağım.

Birincisi, Teoman Ağabey, TMMOB içerisinde devrimci sosyalist hareketin ilerlemesine ciddi katkılar koyan biriydi. Onunla birlikte yol aldığım için kendimi mutlu addediyorum, bundan da onur duyuyorum.

İkincisi, TMMOB içerisinde o dönemde, 78 döneminden bahsedeceğim, o dönemde, büyük olduğunu iddia eden odaların Teoman Ağabeyin çalışmalarına bilerek, isteyerek ket vurmalarını düşünmek beni o zaman da üzüyordu, şimdi de düşündükçe üzüyorum...

Bunu da açıklayayım; o günkü üç, dört tane odanın yapısına göre... Elektrik Mühendisleri Odası ile Makina Mühendisleri Odası aynı platformda; Jeoloji Mühendisleri Odası, İnşaat Mühendisleri Odası ve Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası aynı platformda; biz Maden Mühendisleri Odası ve bizimle aynı düşünceye sahip diğer odalar da farklı bir platformda yol alan siyasi hareket içerisindeydik...

Bir gün Teoman ağabey bizim odaya geldi, saat 16.00-17.00 gibi... Yüzünden düşen bin parça, “Ağabey, hayrola ne oldu?” dedim, o zaman ben Odanın saymanımı, bir tarafta ben, bir tarafta kendisi, bir tarafta merhum Zeki Doğan, bir tarafta yine merhum Yalçın Çilingir ile bizim odanın şark köşesinde oturuyoruz. Teoman ağabey, oflaya puflaya dedi ki, “Yahu, bir taraftan matbaanın borcu geldi, bir taraftan binanın kirası geldi; kasada beş kuruluş para yok, para istiyoruz, kimse vermiyor”dedi, “Ağabey, üzüldüğün şeye bak” dedim. O anda da biz, Maden Mühendisleri Odası olarak, 2 sene sonranın TMMOB’ye olan aidatını ödemiş durumdaydık. Yani 78’de 80’nin aidatını ödemiştik. “Üzüldüğün şey buysa, hiç dert etme, 81’inkini de yatırırız Ağabey” dedim. Zeki ve Yalçın’la konuşarak, orada üçümüz karar verdik ve 81’in parasını da TMMOB hesabına gönderdik. “Gel ağabey, sen sinirlisin, seni sakinleştirelim” dedim, o da “Zaten benim sığındığım liman burası, kafamı dinlemeye buraya geliyorum” dedi. Bizim o zaman Bektaş isimli oda görevlisi bir arkadaşımız vardı, belki tanıyanlar vardır, özellikle Hasan Aksungur tanıyabilir; Teoman ağabeye hemen bir double kanyak verdi. Teoman ağabey onu içerek biraz rahatladı. “Oh be! Keşke bütün odalar sizin gibi olsa, beni rahatlatırsa, ne kadar iyi olur” dedi.

Bir diğer anım da şu: Teoman ağabeyle yanılmıyorsam 1991 yılı Aralık ayının 21 ya da 22’si gibi İstanbul’da buluştuk. Abdullah Baştürk’ün cenazesine katılmıştık. Cenazeye katıldıktan sonra, akşamleyin, Jeoloji Mühendisleri Odasından Cumhur Bat, eski TMMOB Başkanımız Yavuz Önen Ağabey ve Teoman Ağabeyle beraber; Tünel’de, Harita ve Kadastro Mühendisleri Odasında geçmişte de yöneticilik yapmış bir arkadaşın Garibaldi isimli bir yeri vardı, orada oturduk, güzel bir rakı içtik. Teoman Ağabeyi son görüşüm de o oldu.

Sayın Başkan; Teoman ağabeyle ilgili anılarımızı bize anlattırdığımız için size teşekkür ederim. Tüm dostlara selamlar. Hepinize iyi akşamlar diliyorum.

MUSTAFA ERDEMLİ

Harita ve Kadastro Mühendisi

Öncelikle böyle bir etkinliği düzenlediği için TMMOB yönetimine ve katılan bütün arkadaşlara selam ve sevgilerimi yolluyorum.

Her arkadaşımız doğal olarak Teoman Öztürk'e ilişkin yaşadığı anıları anlattı ve zaten buradaki konuşmacı arkadaşların çoğuyla aynı dönemleri yaşadığımız için birçok anı ortak. Ben şöyle bir yöntem izlemek istiyorum: Özellikle Murat Gümrükçüoğlu'nun analiz ettiği 60'lardan sonra, 80'lere kadar olan 20 yıllık dönem üzerinden devam etmek istiyorum;. Aslında 1960-80 arasında, diğer ülkelerde pek fazla görülmeyen ama sınıfsal mücadele açısından çok önemli dinamikleri içeren bir süreç yaşandı Türkiye'de. İşçi sınıfının özellikle ekonomik haklar, grevli toplu sözleşmeli sendikal haklar ve çeşitli sosyal haklar için yaptığı mücadeleler,köylülerin toprak işgalleri, yine öğrencilerin kendi hakları için yaptığı mücadeleleri bir bütün olarak ele aldığımızda, bu süreç, Türkiye toplumuna müthiş bir dinamizm kazandırdı.Bu dinamizm Türkiye siyasal tarihinde öyle bir kuşak yarattı ki, sendikal mücadeleyi yükselten DISK'in, siyasi mücadelede TİP'in ve gençlik mücadelesine öncülük eden Fikir Kulüpleri Federasyonunun ve Dev-Genç'in doğmasına neden oldu . Dolayısıyla, ortaya çıkan bu örgütlenmeler, sınıf mücadelesi içerisinde her biri kendi alanında konumlanarak Türkiye'yi ileriye taşıdı.

Özellikle Fikir Kulüpleri Federasyonu ve Dev-Genç çatısı altında süren gençlik mücadelesi, TMMOB, TÖBDER ve benzeri demokratik örgütlerin altyapısını ve kitleselliğini oluşturan en önemli etkenlerden biri oldu.

Öyle dönemler vardır ki, bütün bu mücadelelerin üstünde, birtakım önderler, yaptıklarıyla, söyledikleriyle, ileriye sürdükleri projelerle öne çıkarlar, etki alanlarındaki kitleyi sürüklerler ve önder olmaya hak kazanırlar. TMMOB'deki ayrışma noktası da özellikle 73'ten sonra Teoman Öztürk'ün başını çektiği

mücadele ile başladı. Murat'ın söylediği gibi, 1973 Genel Kurulundan sonra, TMMOB kendini emekten yana konumlandırdı ve mesleki demokratik kitle örgütü olarak demokrasi mücadelesi içinde yer aldı . O tarihten itibaren, 80'lere kadar olan süreçte Teoman Öztürk bu mücadelenin fiili önderiydi ama aynı zamanda yaptıklarıyla, duruşuyla, önder olmaya hak kazanan özellikleriyle gerçekten sürükleyici bir kişiliğe sahipti. Bu nedenle Teoman Öztürk ,TMMOB mücadelesi içerisinde hep hatırlanacak bir figür olacaktır.

Bir de ikinci bir yanı var. Özellikle 12 Mart'tan sonra Türkiye sol hareketinin yaşadığı o darbe nedeniyle, üniversitelerden mezun olan, ama sosyalist potansiyelini, devrimci potansiyelini yitirmeyen gençlik grubu çeşitli mesleki alanlara yöneldiler. TMMOB'ye ODTÜ'den, KTÜ'den, İTÜ'den, Yıldız'dan, ve diğer mühendislik okullarından gelen öğrenciler, daha önce gençlik mücadelesinden yer alan bu kitleler, TMMOB içerisinde bu mücadeleyi sürdürmeye başladılar. Teoman Öztürk ve Teoman Öztürk'le birlikte o dönemi sürükleyen arkadaşların yanında oda yönetimlerinde, komisyonlarda, TMMOB ve odaların bütün etkinliklerinde aktif olarak yer aldılar. Bir nevi akan bir nehrin içinde yer aldılar ama ona da ayrı bir dinamizm kattılar. Yani TMMOB ve odaları ileriye taşımaya çalıştılar. Bu kuşağı ve mücadelesini görmezsek, tek başına Teoman Öztürk'e birtakım vasıflar yüklersek, bence toplumsal mücadele açısından haksızlık etmiş oluruz. O kuşak olmasaydı TMMOB, TMMOB olmazdı ya da TÖB-DER, TÖB-DER olmazdı ve Teoman Öztürk de bu mücadeleye önderlik yapamazdı. Bu nedenle bu kuşağın Türkiye sınıf hareketi içerisinde TMMOB ve tüm demokratik örgütler içerisinde özel bir rolü var. Gerçekten bu kuşak bulunduğu alanlara müthiş bir dinamizm kazandırdı.

Tabii, şöyle bir gerçeklik de var: O dönemi 12 Mart'a kadar getiren siyasal hareketlerin yenilgisinden sonra Türkiye'de tarih sahnesine başka siyasal hareketler çıkmaya başladı. Kimi kendini daha önceki çizgilerle bütünleştirdi, kimi kendine göre bir yol bulmaya çalıştı ve bu hareket ve siyasal örgütlenmelerin demokratik platformda mücadele eden kuşaklar içerisinde de etkileri oldu. Dolayısıyla, bu kuşaklar aynı zamanda kendi siyasal görüşlerini de TMMOB'ye ve benzeri örgütlere taşıdılar ve artık demokratik örgütler içerisinde kendi siyasal görüşleri doğrultusunda mücadele etmeye başladılar.

Demin bir arkadaşımız söyledi, Murat Gültekingil söyledi galiba, bu kuşaklar kendi görüşlerini oraya taşıdıkları zaman şöyle bir durum oluştu: siyasal çekişmeler, farklı görüşlerin çekişmeleri meslek alanlarına, yani bizim gibi demokratik örgütlere yansdı, bu da birtakım olumsuzlukları beraberinde taşıdı. Bir diğeri de, TMMOB'yi kendi alanından uzaklaştırma ihtimalini de doğurdu. İşte burada birleştirici özelliği ile ortaya çıkan ve yol gösterici görevini yerine getiren kişi Teoman Öztürk oldu.

Ayrıca Teknik elemanların grevli toplu sözleşmeli haklar mücadelesi için yapılan Teknik Elemanlar Kurultaylarındaki öncü rolünü de belirtmek gerekir.

1975 Ağustos ayında, TMMOB'de Örgütlenme Sekreteri olarak çalışmaya başladıktan sonra, Teoman Öztürk'ün TMMOB'deki çabalarını ve değerli özelliklerini görmeye başladım. Teoman Öztürk sosyalist bir kimliğe sahipti ama o dönemde her hangi bir siyasal programın, vizyonun ya da ideolojinin yanlısı olduğunu hiçbir zaman belli etmeden, her zaman TMMOB'nin bağımsızlığını önceleyen bir duruşu oldu, TMMOB'de birlikte çalıştığı arkadaşlarına karşı, hep onların radikal çıkışlarını önlemeye çalışan ve uyumsuzlukları değil, tam tersine uyumlulukları yaratmaya çalışan biri oldu . Bu duruş, TMMOB için çok önemli bir duruştu.

Demin birleştirici özelliğinden bahsedildi. Ben, Teoman Öztürk'le birlikte hem Yönetim Kurulu toplantılarına katılıyordum, hem de birazdan söyleyeceğim Demokratik Örgütler Platformu'na katılıyordum. Mesela bir toplantıda ben aşırı, daha doğrusu çok radikal gelecek, karşıdaki farklı siyasal görüşleri savunan arkadaşlara çok ters gelecek şeyler söylediğimde, Teoman Öztürk daha sonra beni bir kenara çekip şöyle bir şey söyledi: "Senin derdin bu olursa, sen TMMOB'de ayrışmayı körükleyen bir hale gelirsin. Oysa tam tersine, şunu yapman gerekir. Ben nasıl bir yol izliyorsam, sen de aynısını yapmalısın. Çünkü sen burada bir şeyi temsil ediyorsun, Örgütlenme Sekreterisin şu anda, oda yönetimlerinden buraya geldin. Dolayısıyla, böyle bir şey yapman buradaki ayrışmayı körükler ve TMMOB TMMOB olmaktan çıkar." Bu şekilde beni uyarıyordu. Bu anlamda birleştirici bir özelliğe sahipti ve bunu sonuna kadar sürdürdü.

Bir diğer özelliği de şuydu: TMMOB 18 odadan meydana geliyordu o dönemde; ama nereden baksanız, herhalde Türkiye'deki bütün siyasal farklılıkların bulunduğu bir alandı ve TMMOB bu farklılıklara rağmen bütünlüğünü koruyabilmişti. Teoman Öztürk'ün birleştirici bir çalışma yürütmesi ve buna özen göstermesi diğer demokratik örgütler açısından da öğretici olmuştu.

TMMOB'nin Demokratik Örgütler Platformu'nun merkezi olması, bütün toplantıların orada yapılması, orada birtakım kararlar alınması, programların yapılması hep Teoman Öztürk'ün birleştirici ve uzlaştırıcı tavrı sayesinde mümkün olmuştur. Bu platformda , 30'a yakın demokratik örgüt vardı, hemen hemen her siyasal görüşü temsil eden örgütler vardı; ama orada düzenleyici TMMOB'ydi, yol gösteren TMMOB'ydi ve Teoman Öztürk de bütün konuşulanların çerçevesinde, çözüm yolu üretmeye çalışan, mantıklı bir yol bulan, hiçbir uzlaşma olmazsa bile toplantıyı ertelemeyi bilen bir başkan kimliği gösteriyordu. Bu nedenle, Demokratik Örgütler Platformu'nun aldığı birçok kararlar, mitinglerden çeşitli eylemlere varıncaya kadar, çalışma raporları dâhil olmak üzere Teoman Öztürk'ün uzlaştırıcı rolü sayesinde oldu.

Buradan başka bir noktaya geçmek istiyorum. Teoman Öztürk'le birlikte başlayan, sonra gençlerin, özellikle sosyalist ve devrimci kimliği olan gençlerin oraya gelmesiyle başlayan süreç aslında hepimiz için bir okul görevi gördü. Biz oradan çok şey öğrendik. Teoman Öztürk, 1980'de ayrılırken yaptığı bir konuşma var; o konuşmada şöyle bir şey söylüyor: "1960'lardan sonra başlayan 20 yıllık süreç içerisinde biz toplumu tanıyarak; olayların nedenlerini, sonuçlarını, çözümlerini öğrenerek bu hale geldik". Bu değerlendirme çok doğrudur. Yani o 20 yıllık süreç nasıl birçok öndere ya da bu konuda mücadele eden insana yol gösterdi ve deneyim kazandırdıysa, TMMOB süreci 80'lere kadar olan dönemde bizler için de bir okul görevi gördü. Biz o okuldan bir çok hayat tecrübesi olarak mezun olduk. Bir kitle örgütünde nasıl çalışılacağına dair bilgiyle donandık.

Yine Teoman Öztürk'ün her zaman söylediği çok önemli bir şey vardı: "Eğer bir meslek örgütünü üyelerden ayırırsanız, köksüz bir ağaca benzer. Sakın bu şekilde yapmayın. Çünkü o ağaç sayesinde büyüyebilir bir meslek örgütü" demişti. Dolayısıyla, biz de bir meslek örgütünde nasıl çalışılması gerektiğini Teoman Öztürk'ün bu veciz sözünden öğrendik.

Bir nokta daha var: Demin Teoman Öztürk'ün sosyalist kimliğinden bahsedildi. Ama Teoman Öztürk'ün ulusal sorunla ilgili de bir duyarlılığı vardı.

1976 yılından itibaren Türkiye'de ulusal sorun tartışılmaya başlandı. Ulusal sorunla ilgili, yani Kürt meselesiyle ilgili hem TMMOB içerisinde, hem diğer demokratik örgütlerde bu sorunun çözümüne dair, muhtevasına dair tartışılmaya başlandı. Ve ilk defa 1977 yılında anti-şovenizm ilkesi, TMMOB ilkesi olarak Genel Kurulda kabul edildi. Bu çok önemli bir adımdı. Demokratik örgütlerde hep anti-emperyalist, anti-faşist ilke söylenmekteydi. 1977 yılının siyasal koşullarında yapılan Genel Kurulda, anti-şovenist ilke de kabul edilerek demokratik örgütlerin ilkesi haline geldi. 1977 Genel Kurul çalışma raporunda aynen şöyle söyleniyordu : "İşçi sınıfının bilimi doğrultusunda ulusların kendi kaderlerini tayin hakkını savunmak gerekir." Çalışma raporlarını incellerseniz, bu şekilde geçer. Teoman Öztürk'ün özellikle bu konuya biraz daha farklı yaklaşan arkadaşlara karşı tartışmaları çok önemli ve öğreticidir. Teoman Öztürk, özellikle bu kimliğe sahip ve bu kimliği savunmaya çalışan çeşitli yurtsever mühendislerin odalarda ve meslek örgütlerinde görev almasının çok önemli bir birleştiricilik olduğunu düşünenlerden biriydi. Mesela İMO'da, diğer odalarda, böyle birleştirici ve kapsayıcı çabalar oldu ve o arkadaşlar da yönetimlerde görev aldılar. Teoman Öztürk'ün bu konudaki çabalarını belirtmezsek haksızlık etmiş oluruz.

Umarım, sizin ve bundan önceki yönetimlerin yaptığı gibi, Teoman Öztürk daha uzun süre bütün bu özellikleriyle hatırlanır, onun o veciz sözleri çeşitli kayıtlara geçer ve bundan sonraki kuşak da bu okuldan mezun olmaya devam eder. Hepinize saygılar sunuyorum.

ORHAN ÖRÜCÜ

Elektrik Mühendisi

İyi akşamlar arkadaşlar.

Birliğimizin sevgili Başkanı Teoman Öztürk'ün vefatı üzerinden 27 yıl geçmiş; anısı önünde sevgi, saygı ve özlemle eğiliyorum. Teoman ağabeyin şahsında da tüm yol arkadaşlarına, mücadele arkadaşlarına sevgilerimi iletiyorum.

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği, Teoman ağabeyin ve mücadele arkadaşlarının açtığı yolda daha bir kararlılıkla ve cesaretle yürüyor.

Benden önce söylenenleri tekrar etmemek için, ben sadece söylenenlerin bir kısmını kendimce değerlendirmiş olmak açısından bir-iki şey söylemek istiyorum.

Anlatan arkadaşlar genelde Ankara merkezli konuşmalar yaptılar, deneyimlerini paylaştılar. Ben, Hüseyin Yeşil'le ve Selçuk Esen'le beraber daha çok İstanbul tarafında bir şeyler paylaştığımız için, oradan bir-iki şey söylemek istiyorum.

Teoman ağabey'in İstanbul'a geldiğinde ilk ve sürekli uğrak yeri Elektrik Mühendisleri Odası İstanbul Şubesiydi. Şubemizde kendini evinde gibi hissettiğini söylerdi. EMO İstanbul Şubesinde tanıdım Teoman ağabeyi. İyi ki tanışmışım.

İlk TMMOB başkanlığı üzerinden neredeyse 50 yıl geçmiş, vefatı üzerinden de 27 yıl geçmiş olmasına rağmen, TMMOB tarafından ara vermeden düzenlenen bu anmalar, bu etkinlikler bizlere ne söylüyor ve bugün bize ne gibi görevler yüklüyor? Neyi, nasıl ve kimlerle yapacağımız üzerine yol gösteriyor mu? Elbette gösteriyor. Bunun ipuçlarını eski arkadaşlarımız kısa başlıklar halinde dile getirdiler. Ben kendimce önemli bir noktanın altını çizeceğim. Benzer noktaları bazı arkadaşlarımız da dile getirdi.

12 Eylül öncesi TMMOB ortamında ideolojik-politik olarak çok donanımlı, mücadele deneyimi ve birikimi yüksek çok sayıda insan vardı. Bu insanlar arasında 68 kuşağından insanlar olduğu gibi, 12 Mart faşizmine karşı buldukları okullarda ve yerlerde mücadele içinde yer alan insanlar da çoktu. Bu kadar nitelikli insanı bir amaç etrafında örgütlemek ve seferber etmek, sol içi anlamsız rekabetin ağır bastığı günün koşullarında çok büyük bir işti. Bu seferberliği becerdikleri için, Teoman Öztürk başta olmak üzere, tüm yol arkadaşlarını her zaman anıyor ve arıyoruz. Elbette ki bu birikimli insanlar sadece TMMOB yönetimlerinde yer alan insanlar değildi, ülkenin her bir tarafında, il-ilçe temsilciliklerinde, işyeri komitelerinde ve TMMOB'nin her etkinliğinde yer alan onlarca, yüzlerce nitelikli insandı. Bu nitelikli insanlar üzerinde yükselen bir TMMOB hareketi var. Bu mücadele geleneğini TMMOB sürdürdüğü için, ondan sonraki dönemlerde de TMMOB hâlâ toplumsal muhalefetin temel bir bileşeni olmaya devam ediyor. Bunca yıl, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği, Teoman Öztürk ve arkadaşlarını utandırmadı, bundan sonra da utandırmayacak, buna olan inancım ve güvenim sonsuz. Toplumsal muhalefetin her zaman temel bileşeni olmaya; ülkede yürütülen bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesinin yılmaz, cesur ve kararlı bir topluluğu olmaya devam edecek TMMOB.

Sözümüz olsun, anısını mücadelemizde yaşatacağız.

Herkese selamlar.

SELÇUK ESEN

Elektrik Mühendisi

Teoman Ağabeyimin anma toplantısında, burada bulunanları, burada bulunmanın onuruyla, saygıyla selamlıyorum.

Toplantıya davet edildiğim günden bu yana, katılacak olmanın bünyemde yarattığı heyecanı hâlâ yenebilmiş değilim. Çünkü sizler Teoman Ağabeyimi bir anlamda İşyeri temsilciliklerinden ve TMMOB ilişkilerinizden tanıyorsunuz, ama benim bir de hemşericilik bağı içerisinde bir tanışıklığım ve birlikteliğim oldu ve çok şeyin önüne geçti.

Biraz evvel Mehmet Soğancı arkadaşım, Teoman Öztürk'ü anlatan kitaba değindi ve gerçekten çok değer verdiğim bu kitabın içinde, Teoman Öztürk'ün kendi sözüyle mücadelenin tanıklığını yaparken nerelerden nasıl gittiğini anlattı.

Kitapta anlatılan günlere benim bakışım da bunlarla kesişiyor. Şöyle ki: Ülkemiz, 1960'lı yılların sonrasında yaşanan, 1970'lerden 80'li yıllara uzanan 10 yıllık dönemde, 50 yılda, 60 yılda yaşanmayacak olayları yaşayarak bir yerlere varmaya çalıştı. Bu kadar yoğun yaşamamanın, 50 yıllık bir mücadeleyi sanki 10 yılın içine taşımış olmanın sıkıntıları, onu omuzlamış olmanın dertleri ve buna omuz verenlerin gayretleri her türlü takdirin ötesindedir. Bu işi yürüten insanların önderliğini yapmış olması, her şeyin başında Teoman Öztürk'ün bulunmaz bir gayretidir. Nereden buldu bu gücü, nereden buldu

bu gayreti? Tabii ki kendi kimliği, kendi oluşturduğu dünyasının içinde bir şeyler vardı. Her şeyden önce sosyalist bir insandı. Benim de katıldığım konuşmalarda, özel konuşmalarımızda da çok konuşmuşuzdur, bizim etrafında bulunduğumuz örgütlenmenin ve örgütleşmenin, bünyemiz içindeki tüm mühendislere, tüm bileşenlere ulaşmasının tek yolunun doğru çabalardan, yoğun çabalardan ve onlarla birlikte olmaktan geçtiğini ve bunu sağlamanın yolunun ülkedeki örgütlü davranıştan ve örgütlü birleşimden geçtiğini, bunun çok önemli olduğunu söylerdi.

Ben 1971 yılından bu yana Elektrik Mühendisleri Odasında çalışmaların içindeydim. Yine öyleyim. Benden ne isteniyorsa onu yapmakla geçiyor bu günlerde zamanım. Sanırım 1974-75 yıllarında TMMOB genel kurullarındaki konuşmalarından sonra, merhaba demiş, tanımış olmaktan sevindiğini söyleyerek sevindirmişti beni. Bunu takip eden günlerde, hemşeri olduğumuz babalarımızın birbirini tanımış olduğu da çıktı, benim EMO örgütlülüğüm içindeki yerimi de bilince, arkadaşlarımızla yürüttüğümüz çizginin doğruluğu bizi birbirimize bağladı.

Buradan şuraya varmak istiyorum: Benim Elektrik Mühendisleri Odasında çalışma dönemim 1970 den başlayarak 1983 yılına kadar örgütlü mücadele içinde çok yoğun geçti. O dönemlerde Teoman ağabeyle olan ilişkilerimizin temelinde bu çalışmalarım da önlereydi. Bu zaman dilimin de sade EMO da değil bir başka mücadelenin daha içindeydim. Bu günkü adıyla Türk Telekom, geçmişteki adıyla PTT İstanbul Telefon Başmüdürlüğü. İstanbul'da 200'e yakın, çoğunluğu elektrik mühendisi olan inşaat makina mühendisleri ve mimarların da bulunduğu kurumda TMMOB işyeri temsilcisiydim. Bu işyeri temsilciliğini bir grup olarak yürütüyorduk tabii ki. Ben derken, kişisel bakmayın lütfen, bir grup olarak çalışıyorduk tabii ki. Ama önde gidenlerdendim, önde gitmeye çalışıyordum. Neden? Hem Elektrik Mühendisleri Odasından bir tanınmışlığım, hem de bünye içindeki çalışmalarımın otürü biraz kredim vardı. Biz bu işyeri temsilciliği çalışmalarını yaparken, inanın, o 200'e yakın insan, Elektrik Mühendisleri Odasına gelenlerinin sayısı daha evvel çok azken, yani örgüte eğreti bakan insanlar çoğunlukta, bunların büyük bir bölümü bu örgütlülüğün içinde yer almanın gerekliliğine inandılar. Ve bunu sağlayan da örgütün içinden gelen bir insanın işyeri temsilcisi olmasıydı. Bu, "Birlik Haberleri"nde haberler şeklinde çıktı, Teoman ağabeyin özelden arayıp arkamda duruşuda bir başka güvenceydi bize.

Bir gün dedi ki, “Yahu Selçuk, bu kadar uğraşıyorsunuz, bakalım, ben oraya gelsem, beni konuşturabilir misiniz?” “Ne demek o, tabii ki” dedim.

Biz her ay bir gün, çarşamba günleri yemekhanemizde toplantı yapardık. Büyük bir yemekhaneydi, 200’ü aşkın kişi alan bir yerdi, bütün mühendisleri çağırırdık, öğleden sonra yapardık toplantılarımızı... Saat 15.00’te başlar 18.00’de bitirdi. Ay da bir gün tüm mühendisler işlerin bırakıp üç saatini burada geçirme hakkına sahipti. Bunu yönetimle birlikte kararlaştırmıştık. Toplantılara yönetici konumunda ki Başmüdür ve yardımcılarında katılırdı çoğu zaman. 100-150 kişinin katıldığı bir toplantı olurdu. Ülkenin, işyerimizin; teknolojik, ekonomik, sosyal ve özlük hakları sorunları tartışılırdı.

Teoman Ağabeyim öyle deyince, “Onun lafı bile olmaz” dedim. Tüm mühendis arkadaşlarımıza durumu duyurduk, Teoman Ağabeyim, çarşamba günü sabahın 10.00’unda geldi. O vakte kadar kendi aramızda yine işyeri temsilciliği örgütlülüğü üzerine ,diğer temsilci arkadaşlarımızla birlikte kendisine, nelerle uğraştığımızı, kimlerle yaptığımızı bilgilerini vermiştik. 15.00’te toplantı başladı. Açış konuşmasında Teoman Öztürkü uzunca tanıttım. Konuşmaya başladığında , toplantı salonunda ayakta duracak yer kalmamıştı. Şaşırdım. Kendi kendime sordum “Bu kadar mühendis yok, bunlar nereden geldiler”.diye. Sesini duyan yukarı katlarda ki, teknik elemanlar, memurlar, hepsi Teoman ağabeyi kapıdan bacadan izliyorlardı.

Bunu niye söylüyorum? Deminden beri belki on defa söylendi, kendisine güvenen, kendisini bir şekilde anlatmayı bilen, tanıtmayı bilen, düşüncesi ve dünyası parlak insanların yıldız gibi oluşu insanları cezbediyordu. O günkü toplantı 1 saat geç bitti. Çıktıktan sonra, arkadaşlarımızın büyük bir kısmı hem benimle, hem onunla ayrı ayrı sohbet etmenin peşinde koşular.

Bir de özel bir anımı anlatayım.

Ben Ardahanlıyım. O Karslı. İkimiz de mantıyı çok severiz. Bir gün dedim ki, “Teoman ağabey, sana bir gün mantı yedireceğim, gelir misin?” “Lafı mı olur; ne zaman söyle, o zaman geleyim” dedi.

Elif hatırlar belki, ailece; Teoman Ağabey, Aylin, Elif, Aslı, hep beraber baklavalarıyla geldiler. O gün de, enteresan, evimizde başka bir yakınım da vardı, baldızım, o da içliköfte yaparmış, bizim haberimiz yok, biz mantı yiyeceğiz diye bekliyoruz, Baldızım Sevim sürpriz olarak içliköfteyle sofraya geldi. “Bunu mu vereceksiniz?” dedi. “Hayır, onu da vereceğiz, bunu da vereceğiz Sevim’in sürprizi bu dedim. Ama içliköfteyi bir beğendi ki. Yani

saymadım, ama o kadar çok yedi ki. Dedim, “Ağabey, mantıyı yiyebilecek misin?” “Siz getirin, götürürüz onu da” dedi. mantıyı da yedi. Ondan sonra o getirdiği baklavayı yedi mi, yemedi mi, hatırlamıyorum; ama ben, bu kadar güzel, bu kadar kendiyile barışık bir insanla birlikte olmanın gerçekten keyfini yaşadım. Bu gün benim ailemin unutamadığı en değerli günlerden biri oldu yaşamımda.

Bunlar biraz özel oldu, ama söyleyeceklerimin büyük bir kısmını zaten arkadaşlarım söylediler, çoğuna katılıyorum. Zamanın ötesine kendini taşıyan insanların ölümsüzlüğünü söylemek istiyorum. Zamanın ötesine kendini taşımış olmak, yaşadığın zamanın içinde daha ilerilere gitmek demektir. Ufku görmek önemli değil, ufkun ötesini görebiliyorsanız, siz o zaman o ufkun ötesinde yaşarsınız.

Teoman ağabeyi saygıyla, sevgiyle, hürmetle ve özlemle anıyorum. Hepinize de saygılarımı sunuyorum.

TAYFUN MATER

Maden Mühendisi

Önce sana çok teşekkürler Emin, sağ olasın. Teoman Öztürk'ü, Teoman Ağabeyimizi, yoldaşımızı, yol arkadaşımızı kaybedeli 27 yıl olmuş. Demin biraz düşündüm, sende oradaydın herhalde, vefatından bir-iki gün önce uzaktan el salladığımı hatırlıyorum. Bu, hep benim aklımda kalan bir şey. Ayrıca sevgili ailesini, Aylin'i, Elif'i, Aslı'yı da böyle bir babaya sahip oldukları için ve ona bu kadar sahip çıktıkları için çok kutlamak gerekiyor, çok seviyorum onları, çok da özledim, epey bir zamandır görüşemiyoruz.

Biz, ODTÜ'lüler, Dev-Genç davasından hapisten çıktıktan sonra ODTÜ'ye döndüğümüzde, Teoman ağabeyi o zaman tanıdık. Okula devam ediyorduk. 73 yılı. Zaten o da yeni TMMOB Başkanı olmuştu. TMMOB'ye gidip gelmeye başladık, giderek kendi odalarımıza döndük. Ben zaten okulu bitirince hemen Maden Mühendisleri Odasında çalışmaya başladım.

Teoman Ağabeyin o 7 yıllık süre içinde, demin arkadaşlarımız da özellikle onu belirttiler, Türkiye devrimci hareketine en önemli katkısı birleştiriciliği-ydi. Çünkü neredeyse 30 kadar kuruluş TMMOB binasında hep bir araya geldiler ve onun tatlı sert, oldukça otoriter yönetimi altında büyük başarılar kazanıldı. Mesela İstanbul'da yapılan üç 1 Mayıs'a da birlikte gitmiştik; Ankaradan gidişin ayarlanmasında falan onun büyük katkıları oldu. O 7 yıllık süre içinde her türlü eylemde daima yanımızda oldu. Onun kişiliği

bize büyük bir güven verdi. Hakikaten bir ağabey olarak baktık ona. Bizden 10 yaş falan büyüktü. Hep bizi korudu, hep bizim yanımızda oldu. Biz onu çok sevdik. Bu çok önemli bir şey. Deminden beri arkadaşlar konuşurken, farklı siyasetlerden arkadaşlar da konuştu; o çok hoş tabii, yani herkesin Teoman Öztürk anlatımının aşağı yukarı aynı olması çok önemli bir şey. Bütün TMMOB yönetimleri de ona gereken ilgiyi gösterdiler, sahip çıktılar, onlara da çok teşekkür borçluyuz.

Yani söylenecek çok şey var, arkadaşlar onların hepsini söylediler. Ama şu da var: Hapislik hayatından sonra falan, dikkat ederseniz, hep bir emekçi olarak çalıştı. Yani vefatına kadar da çalışıyordu. Hiç şeye bakmıyordu yani, küçük iştir, şudur budur diye bakmıyordu; gidiyordu, şantiyelerde kalıyordu. O sıkıntılı zamanlarda kişisel olarak büyük bir başarı gösterdi.

Onu çok arıyorum, özlüyorum.

Çok teşekkür ederim.

UĞUR AYKEN

Makina Mühendisi

Merhaba arkadaşlar.

Benim TMMOB'yle tanışmam, ODTÜDER yönetimindeyken, 1975 boykotunda TMMOB'nin biz öğrencilere verdiği destekle başladı. Daha sonra da 1978-79 döneminde Makina Mühendisleri Odası yönetiminde görev aldım, orada çeşitli ilişkiler kurdum. Buradaki pek çok arkadaş kadar Teoman Öztürk'le yakın bir ilişkim olmadı; ama gerek TMMOB içindeki, gerek Oda içindeki çalışmalarda onu izledim, takip ettim. Bende bıraktığı izlenim şöyle: Teoman Öztürk'ün içindeki tüm odaların üzerinde bir ağırlığı vardı. Bu ağırlık sadece o odalar nezdinde değil, sadece TMMOB içinde değil, aynı zamanda o zamanki demokratik kitle örgütleri olan DİSK'in, TÜMDER'in, Halkevleri'nin, TÖBDER'in meydana getirdiği Demokratik Platform ortak toplantılarında da izlenebiliyordu. Ayrıca, benim görebildiğim kadarıyla, Teoman Öztürk'ün o zamanki Türkiye sol hareketi içindeki önde gelen grupların lider kadrolarıyla da bir ilişkisi ve onların üzerinde de belli bir ağırlığı vardı, onlarla da belli bir diyalogu vardı.

Kendisini saygı ve sevgiyle anıyorum. Teşekkür ederim.

